

Ministerul Economiei
și Infrastructurii
al Republicii Moldova

INFORMAȚIE OPERATIVĂ cu privire la evoluția social - economică a Republicii Moldova (conform datelor disponibile la 31.12.2020)

Criza pandemică și seceta au afectat puternic economia Republicii Moldova, Produsul intern brut diminuându-se cu 8,2% în 9 luni 2020. Majoritatea sectoarelor economice au contribuit negativ la evoluția Produsului intern brut, dar influențe majore se remarcă din contul comerțului intern de bunuri cu ridicata și cu amănuntul (contribuție de -2,4 p.p.), agricultura (-2,1 p.p.), industria (-0,9 p.p.), administrație publică, asigurări sociale, învățământ, sănătate (-0,6 p.p.), activități profesionale, științifice și tehnice (-0,5 p.p.) etc. Totodată, măsurile restrictive impuse în contextul răspândirii pandemiei au condus la diminuarea accentuată a consumului final, în special a consumului privat, influențând creșterea economică cu -7,7 p.p. Majoritatea companiilor și-au diminuat activitatea investițională, fiind constrânse de insuficiența mijloacelor financiare și, astfel, formarea brută de capital a avut o contribuție de -1,9 p.p. la evoluția PIB.

Cererea internă în diminuare a avut impact dezinflaționist și, ca rezultat, în luna octombrie 2020 s-a înregistrat inflație de doar 0,1% față de decembrie 2019, comparativ cu rata inflației de 6,6% în aceeași perioadă a anului 2019. Rata inflației anuală (noiembrie 2020 față de noiembrie 2019) a constituit 0,9%, fiind sub limita intervalului de variație al țintei inflației stabilite de Banca Națională a Moldovei (5% +/- 1,5%). În scopul atenuării presiunii dezinflaționiste, la data de 06.11.2020 BNM a luat decizia de a micșora rata de bază de la 2,75% până la 2,65%.

Leul moldovenesc s-a depreciat față de dolarul SUA și Euro. De la începutul anului 2020 moneda națională a marcat o depreciere de 0,2% față de dolarul SUA în termeni nominali (de la 17,21 lei pentru 1 dolar american la 01.01.2020 până la 17,24 lei la 30.11.2020). Față de Euro leul moldovenesc s-a depreciat cu 6,7%. Stocul activelor valutare de rezervă ale BNM la 30.11.2020 a atins un record istoric de 3680,5 mil. dolari, majorându-se cu 20,5% comparativ cu nivelul înregistrat la sfârșitul anului 2019 și cu 20,3% - față de situația la 29.11.2019.

Masa monetară M3 la sfârșitul lunii noiembrie 2020 a constituit circa 103,2 mild. lei, majorându-se cu 17,3% comparativ cu sfârșitul lunii noiembrie a anului 2019. Evoluția masei monetare M3 a fost determinată de majorarea banilor în circulație cu 25,5%, depozitelor la vedere - cu 24,2% și depozitelor în valută străină - cu 15,8%. Cererea pentru credite este în diminuare: volumul creditelor noi acordate în ianuarie-noiembrie 2020 a înregistrat o micșorare cu circa 2,4% față de perioada respectivă a anului 2019.

Veniturile bugetare se mențin sub nivelul din anul precedent. La Bugetul public național au fost încasate venituri în valoare de circa 55,5 mild. lei în ianuarie-noiembrie 2020, în diminuare cu 2% față de aceeași perioadă din anul 2019. Totodată, au fost realizate cu 9,5% mai multe cheltuieli, acestea însumând circa 63,7 mild. lei. Astfel, deficitul bugetar a atins un nou maxim istoric (-8,2 mild. lei).

Creșterea datoriei de stat se accentuează: de la începutul anului datoria de stat administrată de Guvern s-a majorat cu 25,7% și a atins un nivel de 66 mild. lei. Datoria de stat internă însumează 29,1 mild. lei și a înregistrat o majorare de 25,5%. Totodată, datoria de stat externă este la nivel de circa 2,1 mild. dolari SUA (36,9 mild. lei) și a crescut cu 25,6% (cu 25,8% - în moneda națională). Criza pandemică a determinat accentuarea necesității de finanțare a bugetului și, astfel, în ianuarie-noiembrie 2020 au fost înregistrate intrări de surse externe de finanțare în sumă de 485,6 mil. dolari, față de 229,6 mil. dolari în aceeași perioadă a anului precedent.

Impactul negativ al pandemiei COVID-19 și a măsurilor restrictive asociate s-au răsfrânt și asupra balanței de plăți. Diminuarea cererii interne în ianuarie-septembrie 2020 a determinat micșorarea deficitului contului curent de 1,7 ori. De asemenea, sistarea activității economice și perspectivele incerte cu

privire la viitor au influențat negativ activitatea investițională și, astfel, în perioada de referință intrările capitalului sub formă de investiții străine directe s-au micșorat de 20,5 ori.

Comerțul exterior continuă sa fie afectat de criza pandemică. Reducerea cererii externe din partea principalilor parteneri ai Republicii Moldova a rezultat în scăderea exporturilor, iar diminuarea consumului a condus la scăderea importurilor. În ianuarie-octombrie 2020 s-au diminuat exporturile cu 12,6%, iar importurile - cu 9,9%. Soldul negativ al balanței comerciale a constituit circa 2,3 mild. dolari SUA, cu 7,3% mai mic decât cel înregistrat în perioada similară 2019.

Transferurile de mijloace bănești din străinătate efectuate prin intermediul băncilor de persoanele fizice ale Republicii Moldova cresc a șasea lună consecutiv. În luna noiembrie persoanele fizice au transferat din exterior prin intermediul băncilor din Republica Moldova cu 30% mai mult decât în luna noiembrie 2019. Această creștere substanțială s-a datorat, cel mai probabil, limitării posibilităților de a remite bani prin căi neoficiale în contextul pandemiei COVID-19.

Sectorul industrial rămâne pe un trend negativ, fiind afectat în continuare de criza pandemică, precum și de seceta din 2020. În ianuarie-octombrie volumul producției industriale a scăzut cu 6,9%, inclusiv cu 7,7% în luna octombrie. Cele mai afectate sunt ramurile exportatoare și cele ale industriei alimentare: industria constructoare de mașini, industria ușoară, prelucrarea și conservarea fructelor și legumelor, fabricarea băuturilor, fabricarea altor produse alimentare.

Condițiile climaterice nefavorabile au determinat scăderea esențială a volumului producției agricole. În ianuarie-septembrie 2020 acesta s-a diminuat cu 25,3%, însumând circa 21 mild. lei. Producția vegetală a scăzut cu 35,5%, iar producția animalieră - cu 2,8%. Cele mai mari descreșteri s-au înregistrat la următoarele culturi: sorg, sfeclă de zahăr, soia, porumb, grâul, floarea soarelui, rapița.

Deficitul de resurse financiare și incertitudinile create de criza pandemică au determinat scăderea investițiilor în active imobilizate. În ianuarie-septembrie 2020, volumul investițiilor în active imobilizate a scăzut cu 4,4%, însumând circa 15 mild. lei. Cele mai afectate de criza sunt investițiile din sursele proprii ale agenților economici (-7%), generând cel mai mare impact negativ asupra activității investiționale (-4,6 p.p.). Nu s-au recuperat nici investițiile bugetare (-21,3%), nici cele din surse străine (-8%). Totodată, rămân în scădere investițiile în mașini și utilaje (-14,5%), clădiri nerezidențiale (-19,9%), terenuri (-33,8%). Au înregistrat creșteri investițiile în mijloace de transport (+33,4%), clădiri de locuit (+7%) și construcții inginerești (+6,2%).

Sectorul transporturilor înregistrează în continuare evoluții negative. În ianuarie-octombrie 2020 transportul de pasageri s-a diminuat cu 47,2%, iar transportul de mărfuri - cu 13,8%. Închiderea granițelor și restricțiile de călătorie, precum și restrângerea volumului schimburilor comerciale în timpul crizei pandemice au constituit factorii de bază ce au determinat aceste involuții.

Comerțul intern de bunuri cu amănuntul este în creștere, însă comerțul intern cu servicii rămâne în continuare în scădere. În ianuarie-octombrie 2020, comerțul de bunuri cu amănuntul a înregistrat o creștere de 2,1% (în prețuri comparabile), celelalte domenii ale comerțului interior fiind în scădere: volumul serviciilor de piață prestate populației - -19% (în prețuri comparabile), volumul serviciilor prestate întreprinderilor - -17,8% (în prețuri curente), comerțul cu ridicata - -7,8% (în prețuri curente), comerțul cu autovehicule - -19,7% (în prețuri curente).

Pandemia COVID-19 a produs efecte dramatice industriei de turism. În ianuarie-septembrie 2020 agențiile de turism și tur-operatorii au acordat servicii la 82,1 mii de turiști și excursioniști, de circa 3,9 ori mai puțin față de perioada similară a anului 2019, scăderea fiind cauzată de reducerea numărului de participanți la turismul emițător (de 5,4 ori mai puțin), turismul receptor (-56,3%) și turismul intern (-23,9%).

Câștigul salarial mediu lunar brut al unui salariat din economia națională în ianuarie-septembrie 2020 a constituit 7850,9 lei și s-a majorat în termeni nominali cu 9,0% față de ianuarie-septembrie 2019. În termeni reali salariul s-a majorat cu 4,1%. Exprimat în valută străină acesta a constituit circa 402 Euro sau 452 dolari SUA. În sfera bugetară câștigul salarial mediu lunar a constituit 7097 lei, fiind în creștere cu 6,6%, iar în sectorul real - 8131,4 lei și s-a majorat cu 9,8%, respectiv (în termeni nominali).

Mărimea medie a **pensiei lunare** la 01.10.2020 a constituit 2050,18 lei și s-a majorat cu circa 8,0% față de aceeași dată a anului 2019 în termeni nominali.

Rata șomajului (ponderea șomerilor BIM în forța de muncă) la nivel de țară în trimestrul III 2020 a înregistrat valoarea de 3,4%. Numărul **șomerilor** înregistrați la oficiile forței de muncă în ianuarie-noiembrie 2020 a constituit circa 46 mii persoane și s-a majorat de circa 1,7 ori față de ianuarie-noiembrie 2019.

Mărimea minimului de existență în semestrul I 2020, a constituit în medie pe lună pentru o persoană 2082,7 lei, în creștere față de semestrul I 2019 cu 2,7% (în termeni nominali).

1. Cadrul macroeconomic

1.1. Produsul intern brut

Pe categorii de resurse, descreșterea PIB a fost determinată, în principal, de sectoarele în care au fost impuse cele mai restrictive măsuri întru contracararea efectelor negative generate de pandemie:

- Comerț interior, transport și depozitare, HoReCa -2,4 p.p.
- Agricultură -2,1 p.p.
- Industria -0,9 p.p.
- Administrație publică, asigurări sociale, învățământ, sănătate -0,6 p.p.
- Activități profesionale, științifice și tehnice -0,5 p.p.

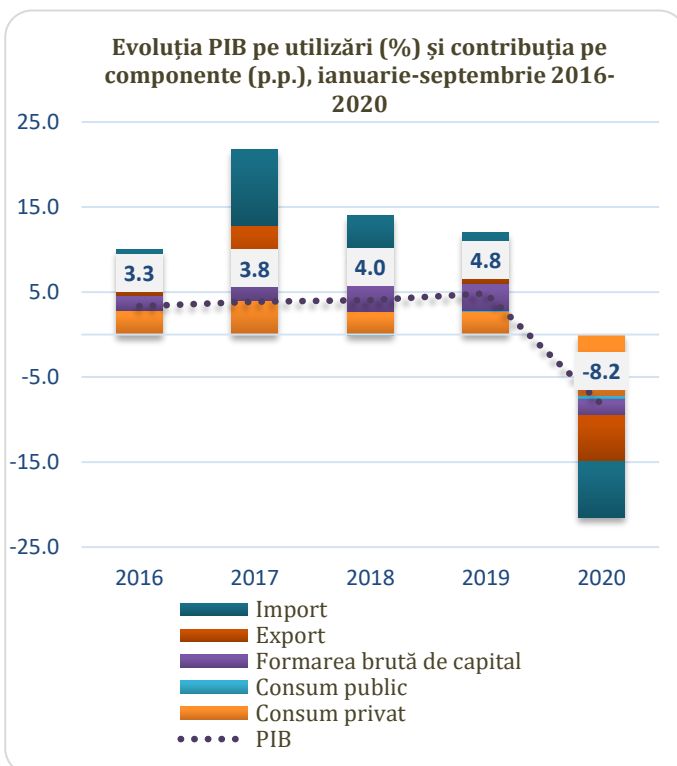
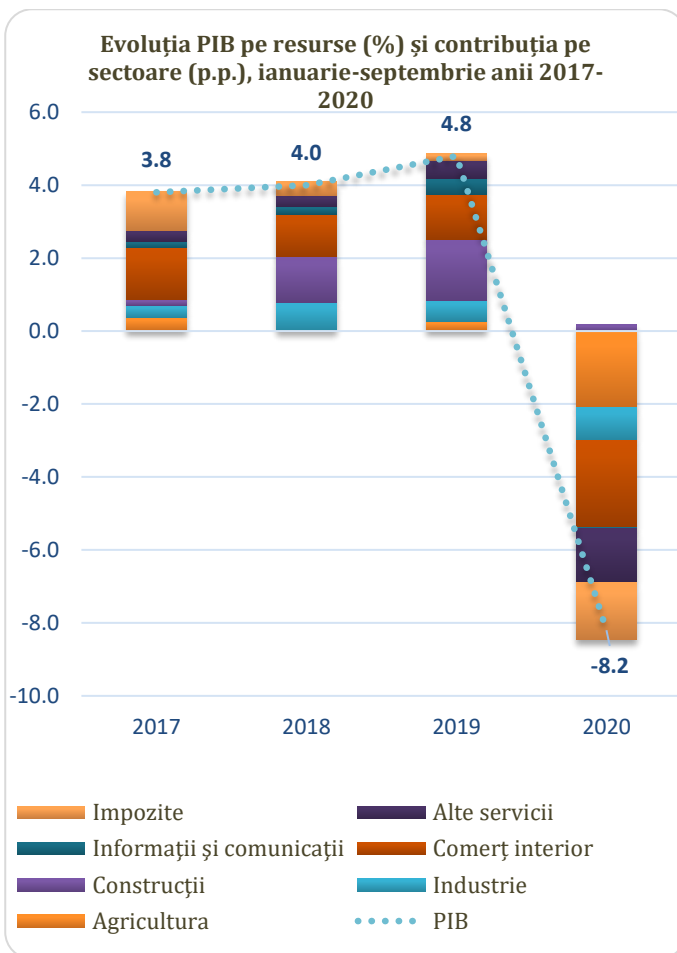
"Construcțiile" și "Activitățile financiare și asigurări" au fost sectoarele care au avut un aport pozitiv la evoluția economiei în perioada menționată, contribuind cu +0,2 p.p. și +0,1 p.p asupra PIB.

În această perioadă de criză s-a resimțit o susținere a economiei din partea sectorului construcțiilor. În ianuarie-septembrie 2020, au crescut investițiile în construcțiile ingineresti (drumuri, sisteme de alimentare cu apă și canalizare, etc.) cu circa 6,2%, ajungând la circa 3,3 mild. lei, iar cele din fondul rutier - de circa 2 ori, însumând circa 693 mil. lei. De asemenea, au fost în creștere și investițiile în clădirile rezidențiale (+7%).

Criza pandemică a influențat puternic cererea internă (consumul și investițiile). Comportamentul consumatorului a fost dirijat în mare parte de sentimentul de incertitudine cu privire la evoluția ulterioară a pandemiei. Totodată, deficitul de resurse financiare în întreprinderi, datorat restrângerii sau sistării temporare a activității întreprinderilor în situația de criză pandemică a condus la reducerea activității investiționale. Reducerea cererii externe a rezultat în scăderea exporturilor cu 17,3% în 9 luni 2020, iar diminuarea consumului ca urmare a reducerii necesarului de materie primă în sectoarele productive ale economiei a condus la scăderea importurilor cu 12,1%.

Astfel, în ianuarie-septembrie 2020 PIB a fost influențat negativ de toate componentele pe partea de utilizări:

- consumul final a avut o contribuție de -7,7 p.p.
- formarea brută de capital -1,9 p.p.
- exportul -5,4 p.p.
- importul -6,6 p.p.

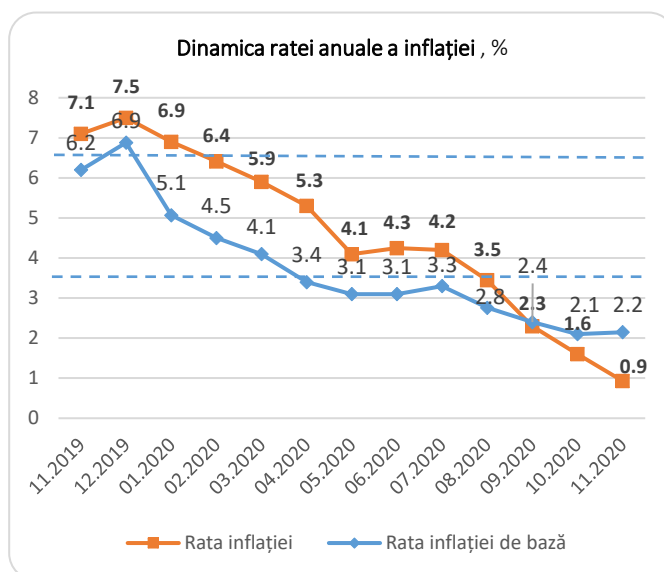
1.2. Inflația

Rata inflației anuală (noiembrie 2020 față de noiembrie 2019) s-a situat sub limita intervalului de variație al țintei inflației stabilite de BNM (5% +/- 1,5%), constituind **0,9%**.

Rata inflației de bază a fost **2,2%**, cu 4 p.p. mai mică decât nivelul ratei inflației de bază în luna respectivă a anului 2019.

Rata inflației de la începutul anului (noiembrie 2020 față de decembrie 2019) a constituit **0,1%**, comparativ cu rata inflației de 6,6% înregistrată în aceeași perioadă a anului 2019.

Rata inflației de bază față de decembrie 2019 a constituit **1,4%**, fiind cu 4,7 p.p. mai mică comparativ cu cea înregistrată în perioada respectivă a anului 2019.

Sursă: Biroul Național de Statistică

Factorii de influență asupra ratei inflației

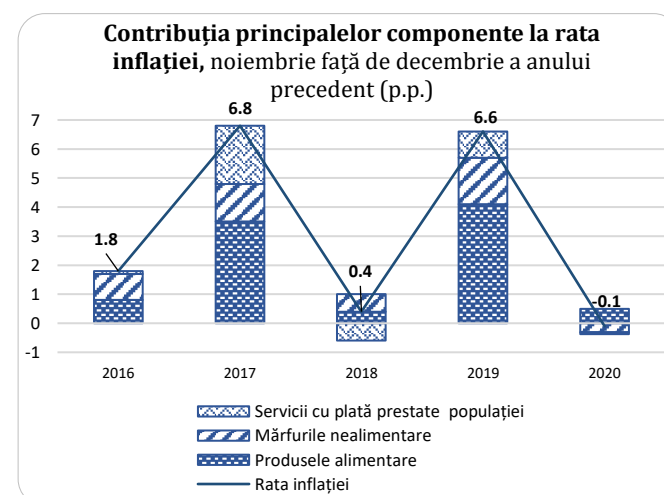
- ↑ diminuarea ofertei la unele produse agricole ca impact al condițiilor climaterice nefavorabile din anul curent;
- ↑ majorarea în luna ianuarie a tarifelor la călătoriile în transportul interurban;
- ↓ micșorarea prețurilor internaționale la resursele energetice;
- ↓ reducerea cererii interne ca urmare a măsurilor restrictive adoptate în luna martie pentru oprirea răspândirii pandemiei COVID-19 și diminuării remiterilor primite de peste hotare;
- ↓ aprecierea monedei naționale în aprilie-septembrie 2020, care a micșorat prețurile produselor și mărfurilor importate;
- ↓ anularea prețurilor minime pentru țigările comercializate în R. Moldova în Legea bugetului pentru anul 2020;
- ↓ micșorarea tarifului la energia electrică pentru consumatorii finali începând cu 07.08.2020;
- ↓ micșorarea tarifului la gazele naturale începând cu 03.11.2020.

Inflația a fost determinată, în general, de creșterea prețurilor la produsele alimentare.

Produsele alimentare: +0,5 puncte procentuale (p.p.) din creșterea IPC general (inclusiv cîte 0,3 p.p. revin produselor de morărit și de panificație, 0,2 p. p. – laptelui și produselor lactate, 0,1 p. p. – fructelor).

Mărfurile nealimentare: -0,3 p. p. (inclusiv -0,6 p. p. revin combustibililor, 0,2 p.p. - autoturismelor).

Tarifele la servicii: -0,1 p.p. (inclusiv +0,2 p.p. revin tarifelor pentru transport de pasageri, -0,3 p. p. - tarifelor pentru energia electrică, -0,2 p.p. – tarifelor pentru gaze naturale în rețea, -0,1 p.p. – costului serviciilor de telecomunicații).

Sursă: Biroul Național de Statistică

1.2. Cursul de schimb și piața valutară

De la începutul anului 2020 moneda națională a marcat o depreciere de 0,2% față de dolarul SUA în termeni nominali (de la 17,21 lei pentru 1 dolar american la 01.01.2020 pînă la 17,24 lei la 30.11.2020). Față de Euro leul moldovenesc s-a depreciat cu 6,7%.

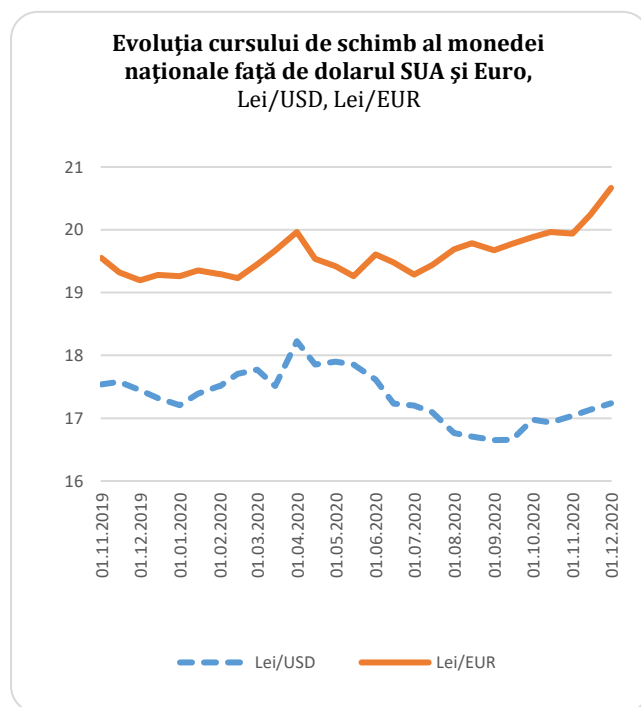
Factorii de influență asupra cursului de schimb

- ↑ intervențiile Băncii Naționale a Moldovei pe piața valutară internă sub formă de vânzări de valută în perioada martie-aprilie;
- ↑ oferta de valută mai mare decât cererea pe piața valutară internă în mai-octombrie;
- ↕ fluctuațiile dolarului SUA pe piețele valutare internaționale (a influențat cursul leului față de euro și alte valute);
- ↓ cererea de valută mai mare decât oferta pe piața valutară internă în ianuarie-aprilie;
- ↓ diminuarea exporturilor;
- ↓ intervențiile Băncii Naționale a Moldovei pe piața valutară internă sub formă de cumpărări de valută în perioada mai-octombrie

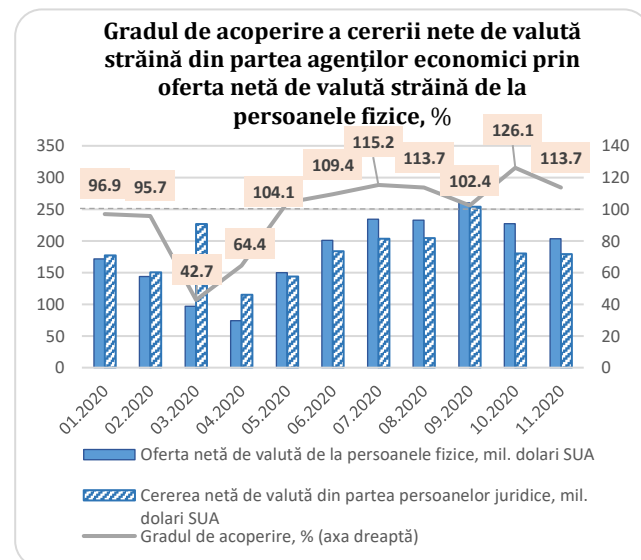
În ianuarie-noiembrie 2020, cererea netă de valută din partea agenților economici a fost acoperită prin oferta netă de valută de la persoanele fizice în proporție de 98,9%.

- ↑ **Oferta netă** de la persoanele fizice a constituit 1994,1 mil. dolari și s-a majorat cu 5,2%.
- ↓ **Cererea netă** de valută din partea persoanelor juridice a constituit 2017,1 mil. dolari s-a micșorat cu 0,3%.

Totodată, în ultimele 7 luni oferta de valută a fost mai mare decât cererea. Pentru a echilibra cererea și oferta de valută pe piață în această perioadă, BNM a intervenit prin cumpărări de valută în sumă de 251,4 mil. dolari.

Sursă: Banca Națională a Moldovei

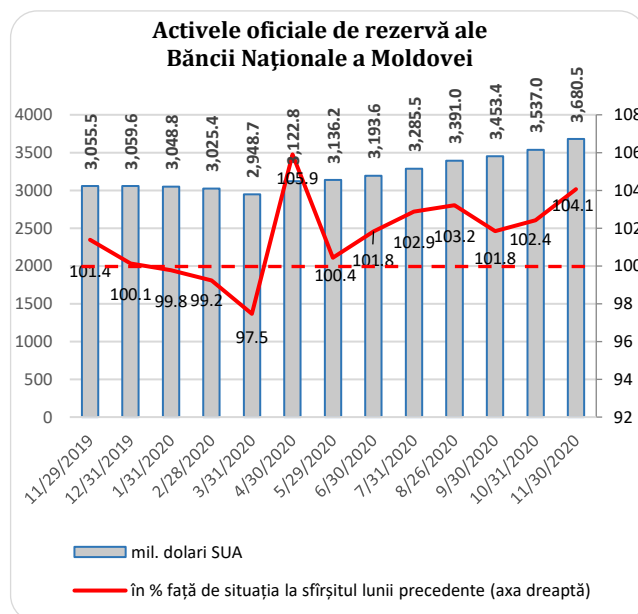

Sursă: Banca Națională a Moldovei

Stocul activelor valutare de rezervă ale BNM la 30.11.2020 a atins un record istoric de 3680,5 mil. dolari, majorându-se cu 20,5% comparativ cu nivelul înregistrat la sfârșitul anului 2019 și cu 20,3% - față de situația la 29.11.2019.

Factorii principali de modificare a stocului activelor valutare de rezervă:

- ↓ intervențiile pe piața valutară internă sub formă de vânzări de valută în perioada martie-aprilie
- ↓ plățile aferente serviciului datoriei publice externe a Republicii Moldova
- ↑ înregistrarea creditelor de la Fondul Monetar Internațional
- ↑ intrările nete aferente rezervelor obligatorii în valută ale băncilor licențiate
- ↑ intervențiile pe piața valutară internă sub formă de cumpărări de valută în perioada mai-octombrie

Sursă: Banca Națională a Moldovei

1.3 Indicatorii monetari

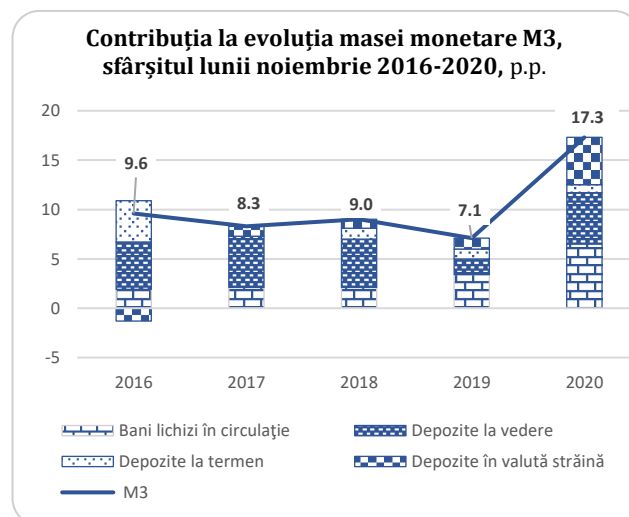
Masa monetară M3 la sfârșitul lunii noiembrie 2020 a constituit 103,2 mild. lei și s-a majorat cu 17,3% comparativ cu situația similară din anul 2019.

Contribuțiile la creșterea agregatului monetar M3:

- Bani lichizi în circulație: +6,5 p.p.
- Depozite la vedere: +5,2 p.p.
- Depozite la termen: +0,8 p.p.
- Depozite în valută străină: +4,8 p.p.

Modificarea față de 30.11.2019:

- Bani în circulație: +25,5%
- Depozite la vedere: +24,2%
- Depozite la termen: +3,5%
- Depozite în valută străină: +15,8%

Sursă: Banca Națională a Moldovei

Soldul depozitelor la sfârșitul lunii noiembrie 2020 s-a majorat cu 14,5%, atingând un volum de 74,8 mild. lei.

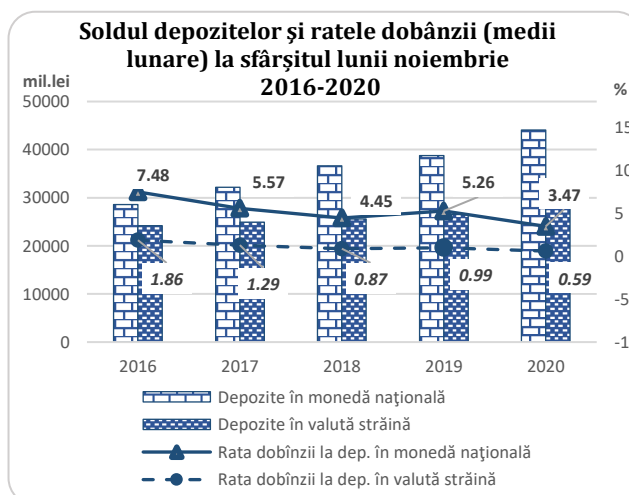
Soldul depozitelor în monedă națională:

(58,9% din volumul total)

- ↑ Creștere cu 13,7% față de noiembrie 2019

Soldul depozitelor în valută străină:

- ↑ Creștere cu 15,8% față de noiembrie 2019

Sursă: Banca Națională a Moldovei

Soldul creditelor în economie a marcat o creștere cu 9% față de nivelul înregistrat la sfârșitul lunii septembrie 2019, constituind 48 mild. lei.

Soldul creditelor în monedă națională:

↑ Creștere cu 13,7% față de noiembrie 2019

Soldul creditelor în valută străină:

↑ creștere cu 1,5% față de noiembrie 2019

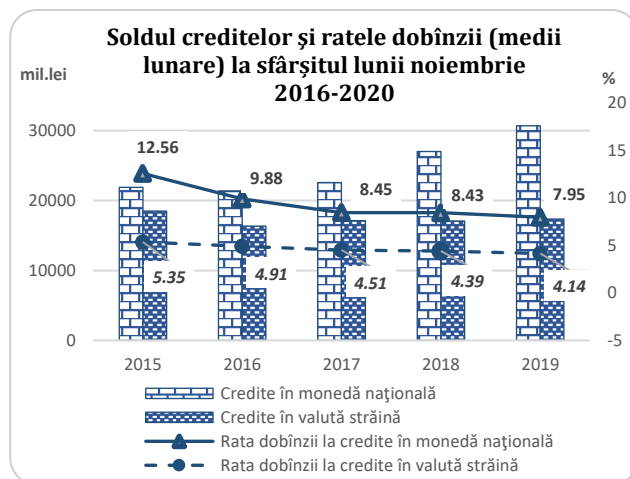
În portofoliul de credite acordate cea mai mare pondere – 23,7% revine creditelor direcționate în sectorul comerț, apoi 17,2% – pentru procurarea/construcția imobilului, 16,8% – spre consum, 8,5% - agriculturii, 8,1% - industriei alimentare etc.

Cea mai intensă creștere a fost înregistrată la creditele acordate pentru procurarea/construcția imobilului, volumul cărora s-a majorat față de noiembrie 2019 cu 27,4%, fapt care se explică inclusiv prin buna implementare a programului "Prima Casă".

Gradul de acoperire a creditelor prin depozite a fost la nivel de 155,8%. Aceasta indică faptul că există resurse pentru intensificarea creditării, iar băncile comerciale au lichiditatea necesară pentru finanțarea economiei.

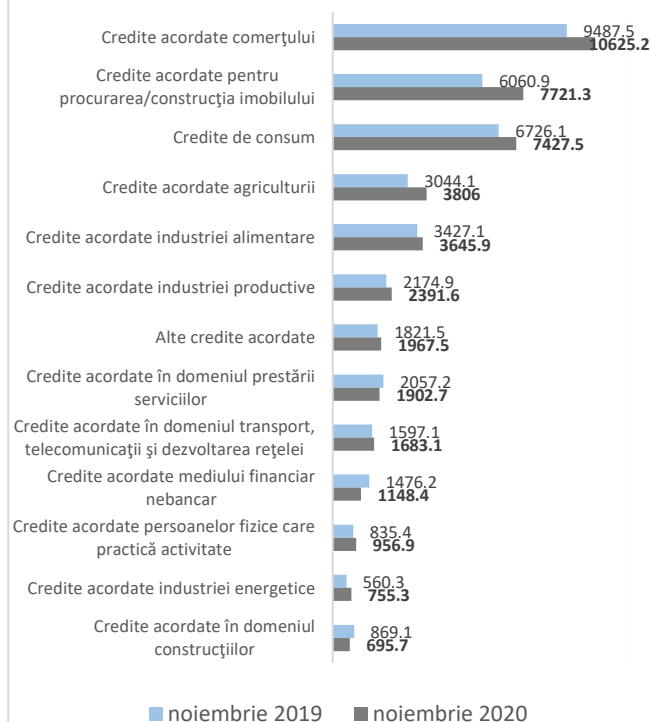
Soldul datoriei la **credite neperformante** ca pondere în soldul total al datoriei la credite după 2 ani de evoluție ascendentă, înregistrează o tendință de diminuare de la 18,5% în luna noiembrie 2017 (când a fost atins nivelul maxim) până la 8,1% în luna februarie 2020. Diminuarea ponderii creditelor neperformante s-a datorat faptului că băncile au aplicat unele proceduri noi (separarea activelor „bune” de cele „rele” etc.), care au condus la reducerea stocului acestora.

Accentuarea riscului de neachitare a obligațiilor creditare în rezultatul declarării situației de urgență a determinat majorarea soldului creditelor neperformante pînă la 8,9% în luna august. În luna noiembrie acest sold s-a diminuat pînă la 7,9%.

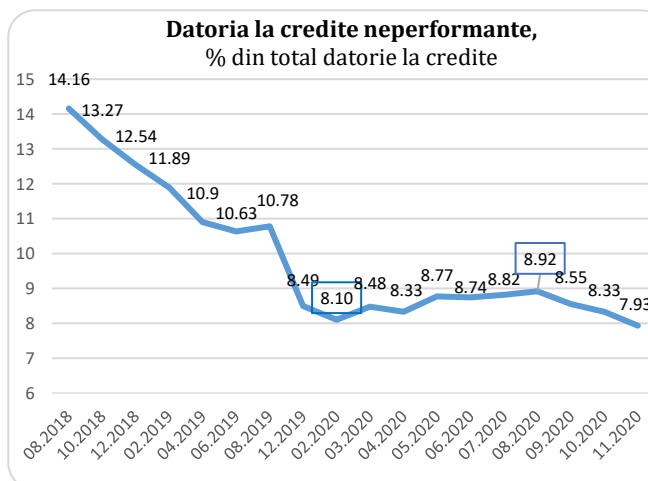

Sursă: Banca Națională a Moldovei

Portofoliul de credite pe sectorul bancar al Republicii Moldova la sfârșitul lunii noiembrie a anilor 2019 - 2020, mil. lei

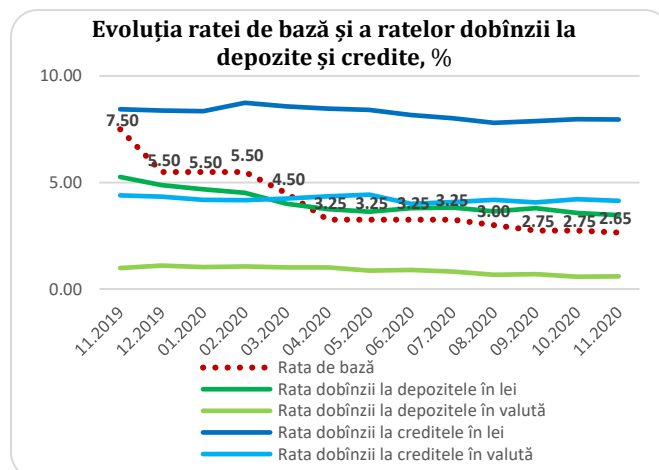
Sursă: Banca Națională a Moldovei

Sursă: Banca Națională a Moldovei

În scopul atenuării impactului efectelor generale de pandemie COVID-19 pentru perioada de urgență, Banca Națională a Moldovei a întreprins unele măsuri de relaxare a politicii monetare. Astfel, la data de 06.11.2020 a fost diminuată rata de bază de la 2,75% până la 2,65%. Concomitent, a fost majorată norma rezervelor obligatorii din mijloacele atrase în valută liber convertibilă până la 30%.

Sursă: Banca Națională a Moldovei

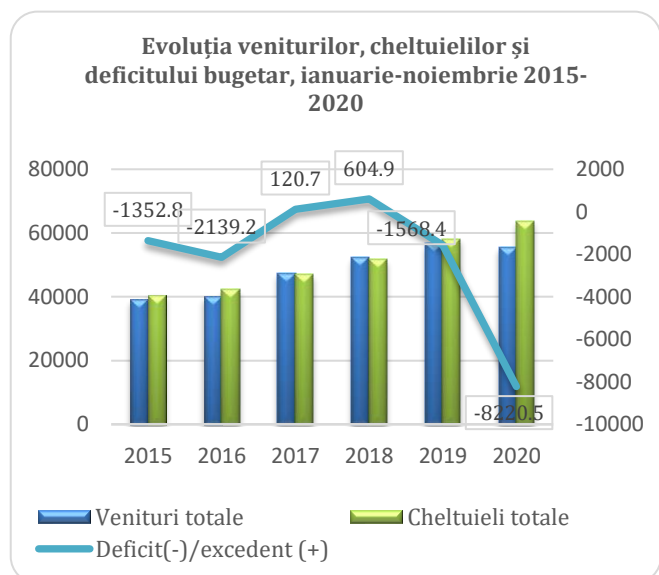
2. Finanțe publice

2.1 Bugetul public național

Datele agregate ale indicatorilor bugetului public național indică o diminuare cumulativă a *veniturilor* în ianuarie-noiembrie de 2%.

Concomitent, *cheltuielile*, care au depășit veniturile cu circa 8,2 mild. lei, s-au majorat cu 9,5%. Deficitul bugetar soldat a atins un nou maxim istoric.

! Deficitul bugetar este de 1,9 ori mai mare decât deficitul înregistrat în aceeași perioadă a anului 2009 (-2,8 mild. lei), când economia națională a fost puternic afectată de criza economico-financiară globală.

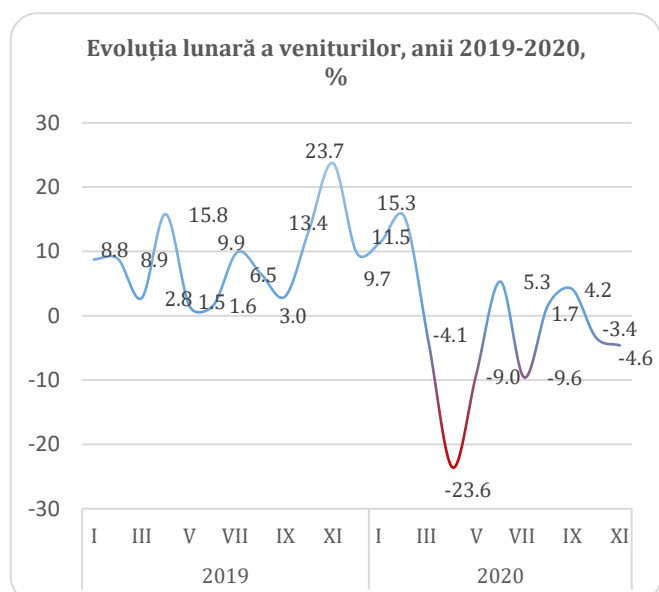

Sursă: Ministerul Finanțelor

Măsurile restrictive impuse în contextul răspândirii COVID-19 au determinat înrăutățirea situațiilor financiare ale companiilor din majoritatea sectoarelor economice și, respectiv, aceasta s-a transpus în venituri la buget considerabil mai mici decât în perioade cu activitate normală.

Totodată, pandemia a redus simțitor cererea internă, care a influențat evoluția importurilor și a comerțului intern.

Astfel, veniturile publice au intrat subit pe o traiectorie descendentă încă din luna martie (-4,1%) și în perioada martie-mai (atunci când activitatea economică a fost restrânsă din cauza măsurilor impuse) acestea au fost în diminuare cu 25%.

Sursă: Ministerul Finanțelor

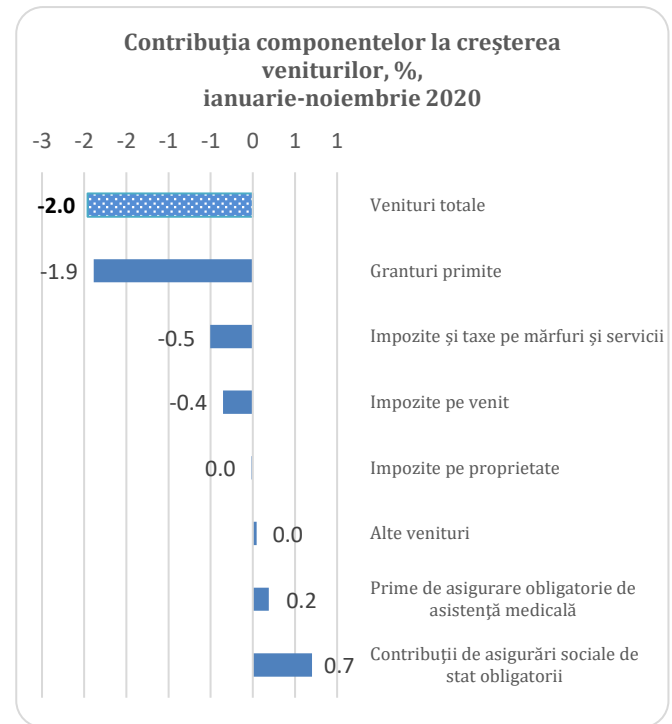
Factorii de influență asupra veniturilor bugetare:

↓ Influență negativă:

- Intrări de granturi în volum semnificativ mai mic față de 11 luni 2019 (cu circa 70% mai puțin).
- Restrângerea activității economice în majoritatea sectoarelor ca impact al restricțiilor impuse în contextul pandemiei.
- Diminuarea importurilor (TVA la mărfurile importate): diminuarea volumului fizic și diminuarea prețurilor externe.

↑ Influență pozitivă:

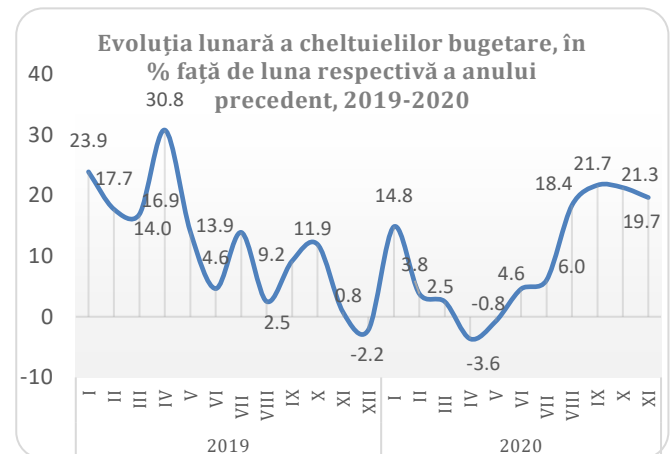
- Majorarea încasărilor din contul impozitelor salariale în rezultatul sporirii valorii câștigului salarial mediu lunar în economie (în 9 luni acesta a înregistrat creștere cu 9% în termeni nominali).
- Majorarea de circa 3 ori a încasărilor din dividende primite de la cota parte a proprietății publice în societățile pe acțiuni și defalcări de la profitul net al întreprinderilor de stat

Sursă: Ministerul Finanțelor

Cheltuielile bugetare, de asemenea, au o dinamică lunară foarte volatilă.

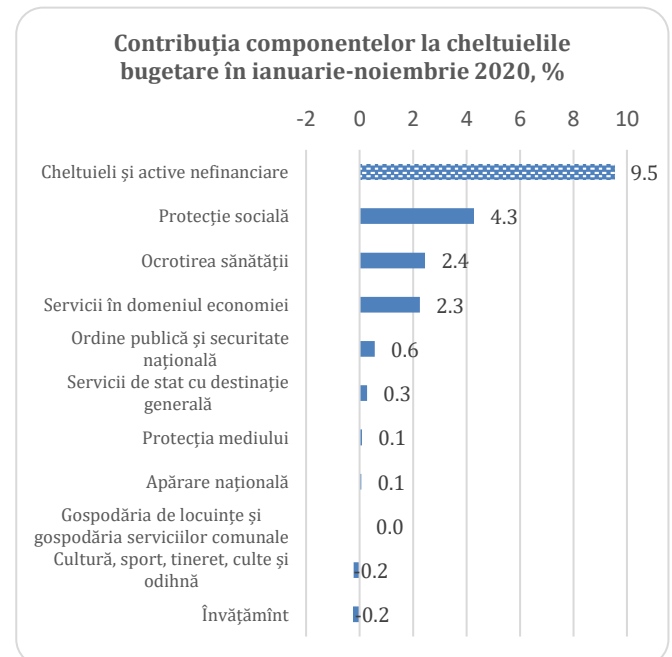
Măsurile de contracarare a pandemiei generează costuri mari, astfel încât în lunile ianuarie-noiembrie 2020 cheltuielile bugetare au înregistrat o creștere de 9,5%. Cea mai mare povară asupra cheltuielilor bugetare a venit din contul prestațiilor sociale și a subvențiilor acordate de Guvern în contextul pandemiei.

Sursă: Ministerul Finanțelor

Cheltuielile de prestații sociale și ocrotirea sănătății au avut cea mai mare contribuție la majorarea cheltuielilor totale, din următoarele motive:

- majorarea cheltuielilor privind ajutorul de șomaj: în ianuarie-noiembrie numărul beneficiarilor de ajutor de șomaj s-a majorat de circa 2,6 ori;
- cheltuielile privind plata indemnizațiilor unice de 16 mii lei cadrelor medicale ca efect al pandemiei;
- cheltuielile în creștere suportate în contextul impactului negativ al pandemiei asupra sănătății populației.

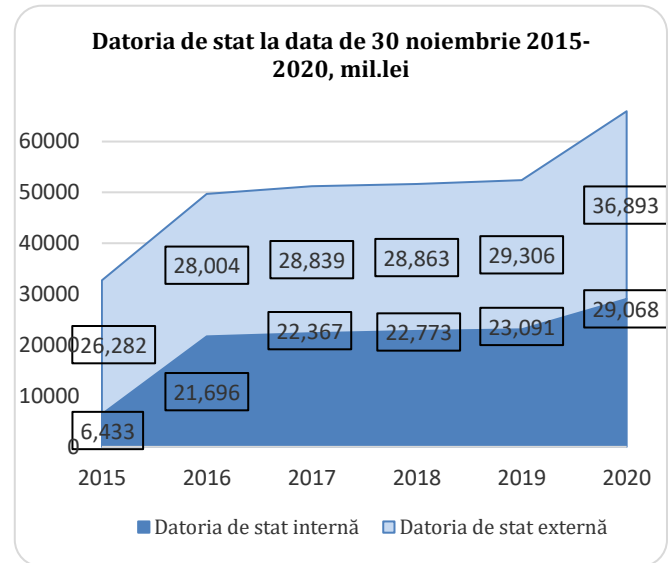

Sursă: Ministerul Finanțelor

2.2. Datoria de stat

Criza pandemică a generat costuri mari și, pentru acoperirea cheltuielilor bugetare, Guvernul a apelat la împrumuturi interne și externe, fapt ce a majorat nivelul de îndatorare a țării.

Conform datelor de la sfârșitul lunii noiembrie 2020, **datoria de stat administrată de Guvern a atins nivelul de 66 mild. lei.** Datoria internă, care deține ponderea 44,1% în valoarea totală a datoriei de stat, a însumat 29,1 mild. lei și a crescut cu 25,9% față de aceeași situație din anul precedent. Datoria de stat externă, având o pondere de 55,9% în total, a însumat 36,9 mild. lei și s-a majorat cu 25,9%.

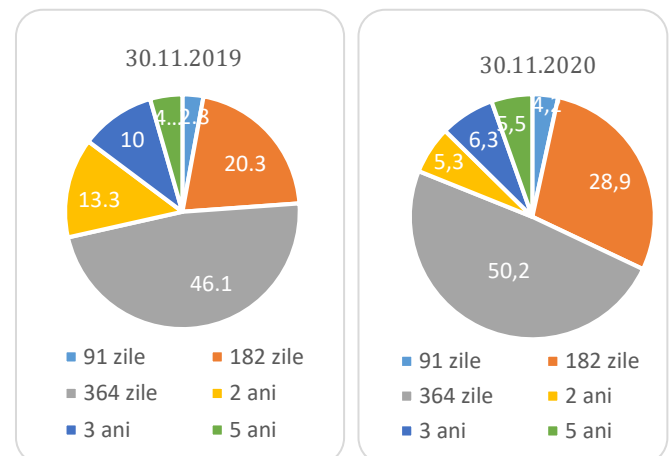
Sursă: Ministerul Finanțelor

Datoria de stat internă s-a majorat din contul emisiunii mai mari a valorilor mobiliare de stat (VMS) pe piața primară.

S-a accentuat interesul investitorilor față de VMS emise pe 182 zile, ponderea cărora s-a majorat de la 20,3% la 29% și 364 zile (de la 46,1% la 50,2%). Totodată, s-a diminuat ponderea VMS emise pe 2 ani de la 13,3% la 5,3%, emise pe 3 ani – de la 10% la 6,3%.

- ⇒ Rata medie a dobânzii la VMS a scăzut de la 6,56% până la 5,12%.
- ⇒ Investitorii din sectorul bancar domină piața VMS, cu 82,9%.

Structura VMS pe maturități, %

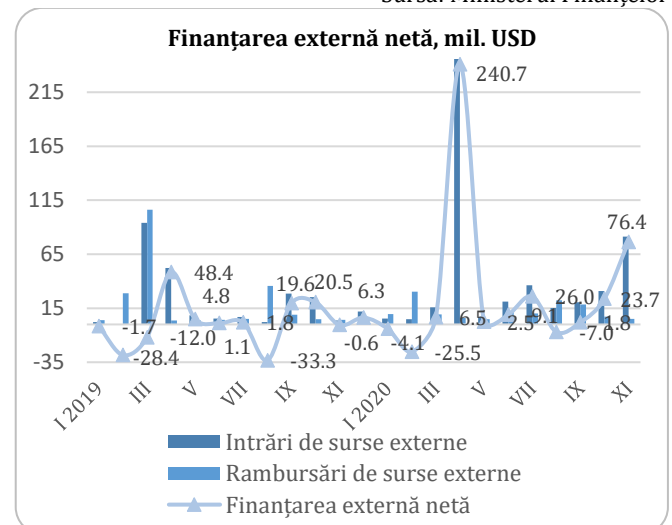

Sursă: Ministerul Finanțelor

Datoria de stat externă administrată de Guvern a însumat 2140,2 mil. dolari și a înregistrat creștere de 27,4%.

Factorul principal al majorării nivelului de îndatorare a țării sunt intrările de surse externe de finanțare, întru atenuarea efectelor negative ale crizei generate de Covid-19.

Astfel, în lunile aprilie-noiembrie 2020 finanțarea externă netă a atins 373,3 mil. dolari: surse externe de finanțare au intrat în valoare de circa 459,5 mil. dolari și au fost rambursate – 86,2 mil. dolari.

Sursă: Ministerul Finanțelor

3. Sectorul real

3.1. Industria

Sectorul industrial rămâne în continuare pe un trend negativ. Cumulativ, în ianuarie-octombrie descreșterea sectorului industrial a constituit 6,9%. În timp ce industria extractivă, susținută de investițiile în sectorul construcțiilor, a revenit pe un trend ascendent, celelalte sub-sectoare rămân în descreștere:

- ↓ Industria prelucrătoare: -7,8%.
- ↑ Industria extractivă: +5,5%.
- ↓ Producția și furnizarea de energie: -3,1%.

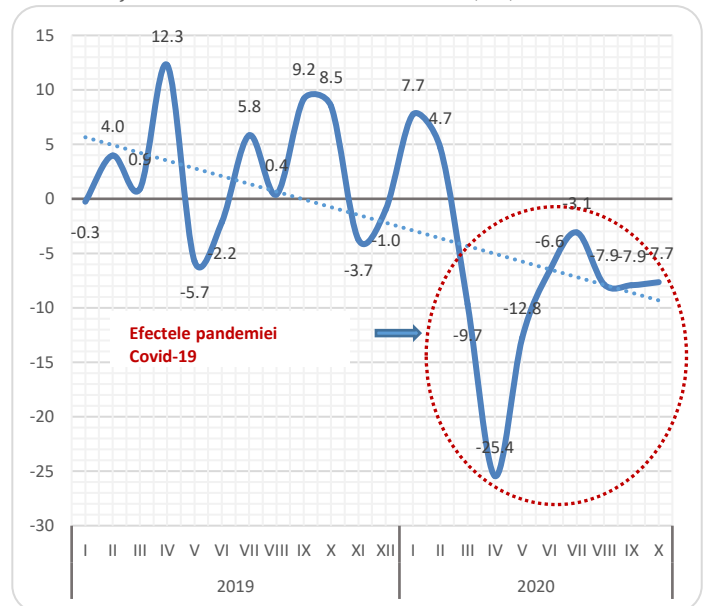
Criza pandemică, concomitent cu seceta din anul 2020, a afectat majoritatea ramurilor industriale, însă un impact mai esențial se constată în ramurile exportatoare și industria alimentară:

- fabricarea de piese pentru autovehicule și motoare (-36,5%);
- fabricarea de fire și cabluri, dispozitive de conexiune pentru acestea (-44,6%);
- prelucrarea și conservarea fructelor și legumelor (-33,3%);
- fabricarea altor produse alimentare (inclusiv zahărul) (-41,2%);
- fabricarea băuturilor (-7,2%);
- fabricarea articolelor de îmbrăcăminte (-7,7%);
- producția și furnizarea de energie (-3,1).

În același timp, situația creată de pandemia COVID-19 a stimulat cererea pentru produsele chimice, iar unele ramuri au fost stimulate de investițiile anilor precedenți. Principalele ramuri industriale care au înregistrat creșteri sunt:

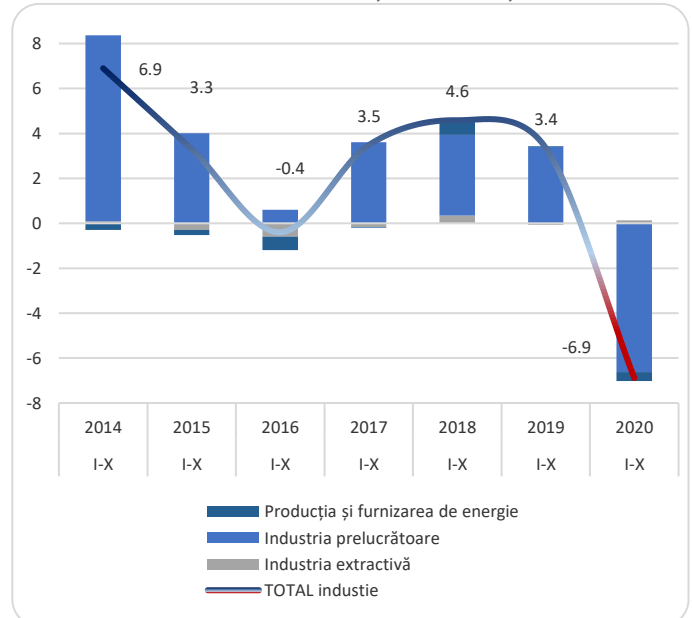
- fabricarea substanțelor și a produselor chimice (+25%);
- fabricarea uleiurilor și grăsimilor vegetale și animale (+57%).
- Fabricarea sticlei și a produselor din sticlă (+20,2%).

Evoluția lunară a sectorului industrial, %, 2019-2020

Sursă: Biroul Național de Statistică

Evoluția sectorului industrial, ianuarie-octombrie, 2015-2020, %

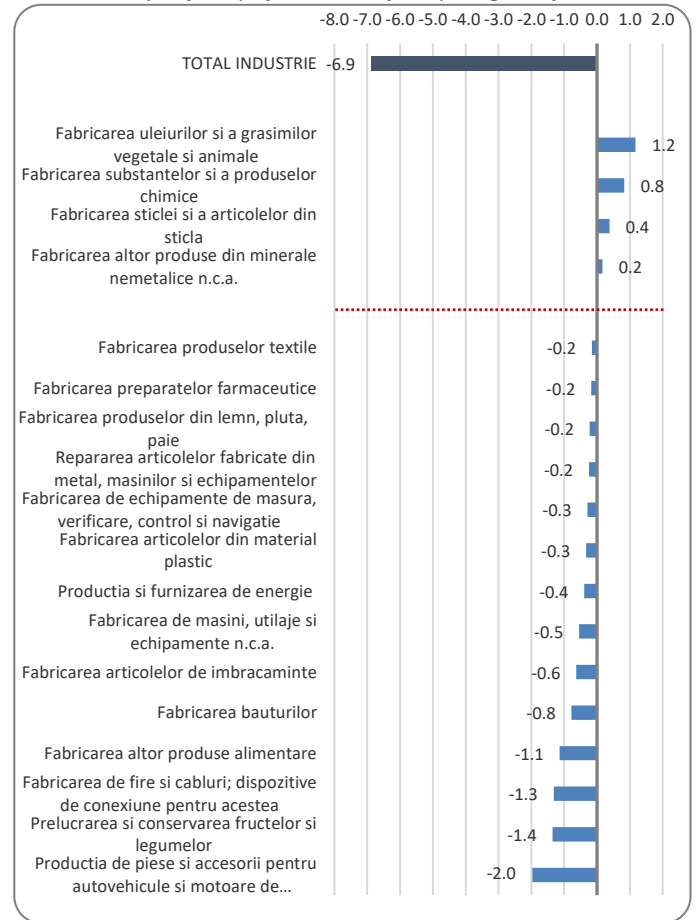
Sursă: Biroul Național de Statistică

Factorii de influență asupra sectorului industrial:

- ↓ Diminuarea cererii externe din partea țărilor partenere ale Republicii Moldova afectate de COVID-19.
- ↓ Restrângerea sau sistarea temporară a activității companiilor din sectorul industrial ca urmare a măsurilor de protecție a sănătății și de prevenire a răspândirii COVID-19.
- ↓ Condițiile climaterice nefavorabile cu repercusiuni asupra industriei alimentare;
- ↓ Regimul termic ridicat înregistrat la începutul anului și contracția activității economice produsă de criza pandemică a diminuat intensitatea producerii de energie.
- ↑ Cererea internă în creștere față de produsele chimice în perioada crizei pandemice.
- ↑ Creșterea investițiilor în utilaje înregistrată în anul precedent.

Principalele ramuri care au influențat evoluția industriei în ianuarie-octombrie 2020, p.p.

(+ influență pozitivă; - influență negativă)

Sursă: Biroul Național de Statistică

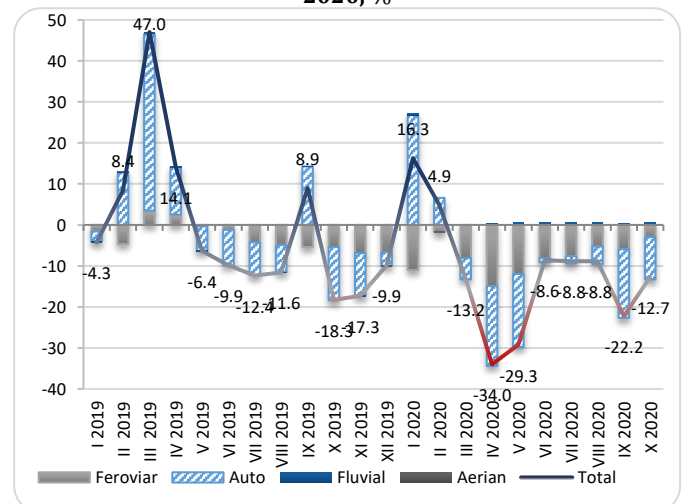
3.2. Transportul

Sectorul transporturilor rămâne în declin.

Volumul mărfurilor transportate a însumat 13,5 mil. tone, diminuându-se cu 14,1% în ianuarie-octombrie 2020. Doar transportul naval de mărfuri a crescut:

- ↓ transportul rutier: -8,8%
- ↓ transportul feroviar: -32,5%
- ↓ transportul aerian: -21%
- ↑ transportul naval: +64,1%

Evoluția lunară a volumului mărfurilor transportate, 2019-2020, %

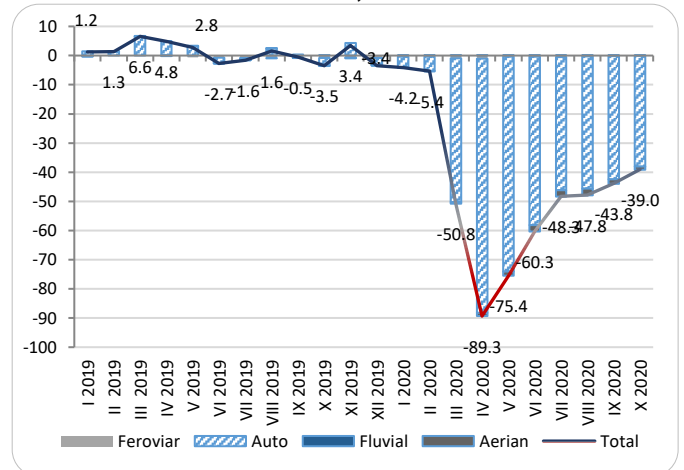

Sursă: Biroul Național de Statistică

Numărul pasagerilor transportați a scăzut în ianuarie-octombrie 2020 cu 47,2%, fiind transportați în total circa 45,2 mil. pasageri. Cu excepția transportului fluvial, în diminuare a fost numărul de pasageri transportați pe toate căile de transport:

- ↓ pe cale rutieră: -46,9%
- ↓ pe cale feroviară: -41,3%
- ↓ pe cale aeriană: -76,4%
- ↑ pe cale navală: +47,3%

Evoluția lunară a numărului de pasageri transportați, 2019-2020, %

Sursă: Biroul Național de Statistică

Factorii de bază care au determinat evoluțiile în sectorul transporturilor în ianuarie-octombrie 2020:

- ↓ Restricțiile de călătorie adoptate la nivel național și internațional, ca măsuri de protecție împotriva efectelor pandemiei COVID-19.
- ↓ Diminuarea volumului de mărfuri comercializate pe piețele externe, din cauza scăderii cererii în țările afectate de COVID-19.
- ↓ Diminuarea volumului de mărfuri comercializate pe piețele interne datorită sistării activității unităților comerciale, urmare măsurilor de protecție a sănătății și de prevenire a răspândirii infecției de coronavirus.
- ↓ Evoluțiile negative înregistrate în unele sectoare ale economiei naționale (agricultură, industrie).
- ↓ Performanța scăzută a transportului feroviar.
- ↓ Performanța scăzută a serviciilor de transport public.
- ↑ Regimul termic ridicat înregistrat la începutul anului (a favorizat transportul naval).

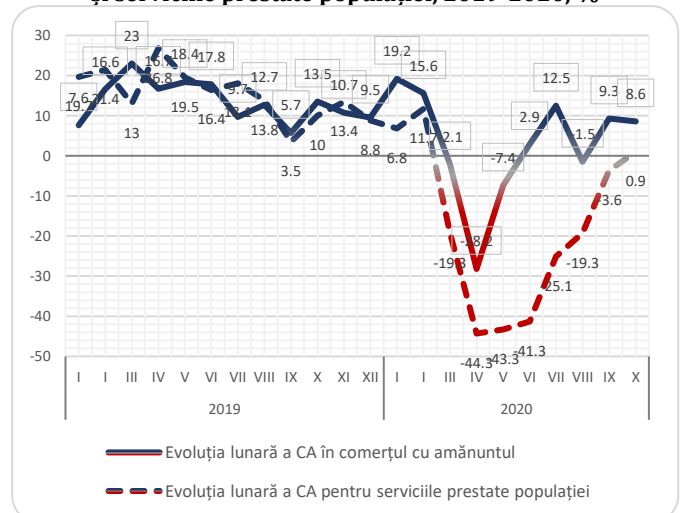
3.3. Comerț intern

În ianuarie-octombrie 2020, comerțul intern de bunuri cu amănuntul a fost în creștere, iar serviciile prestate populației rămân în scădere, deși în octombrie au înregistrat pentru prima dată după criză o evoluție pozitivă:

- ↑ **comerțul intern de bunuri cu amănuntul:** +2,1% (în prețuri comparabile);
- ↓ **serviciile prestate populației:** -19% (în prețuri comparabile).

Cifra de afaceri în ianuarie-octombrie 2020 a însumat circa 49,5 mld. lei în comerțul cu amănuntul și circa 14,9 mld. lei în serviciile de piață prestate populației.

Evoluția lunară a cifrei de afaceri în comerțul cu amănuntul și serviciile prestate populației, 2019-2020, %

Sursă: Biroul Național de Statistică

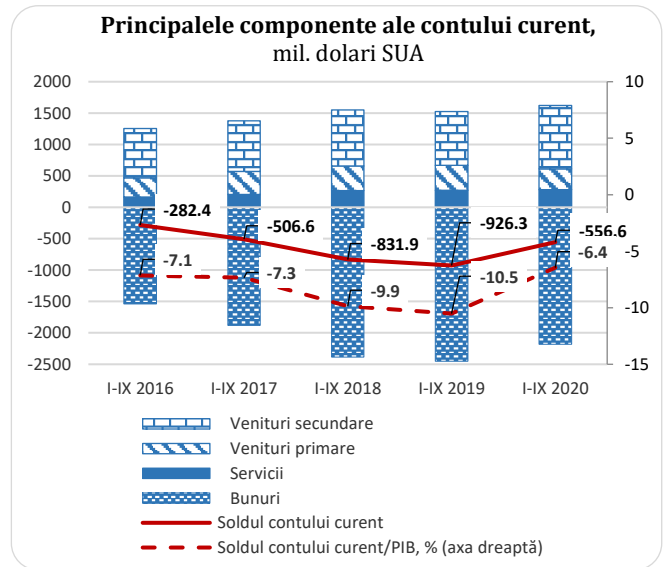

Contul curent și contul de capital

Deficitul contului curent s-a diminuat esențial, constituind 6,4% în raport cu PIB. Deficitul contului curent a înregistrat 556,6 mil. dolari, micșorându-se cu circa 40% comparativ cu ianuarie-septembrie 2019. Principalele componente ale contului curent:

- Soldul comercial cu bunuri: -2179 mil. dolari (-11%).
- Soldul comercial cu servicii: 283,4 mil. dolari (+5,4%).
- Soldul veniturilor primare: 331,7 mil. dolari (-17,4%).
- Soldul veniturilor secundare: 1007,3 mil. dolari (+18,1%).

Contractarea cererii externe și interne, perturbarea lanțurilor valorice globale, condiționate de situația epidemiologică, au determinat activitatea comercială pasivă. Prin urmare, contul curent s-a ameliorat, în general, datorită scăderii considerabile a deficitului comercial cu bunuri.

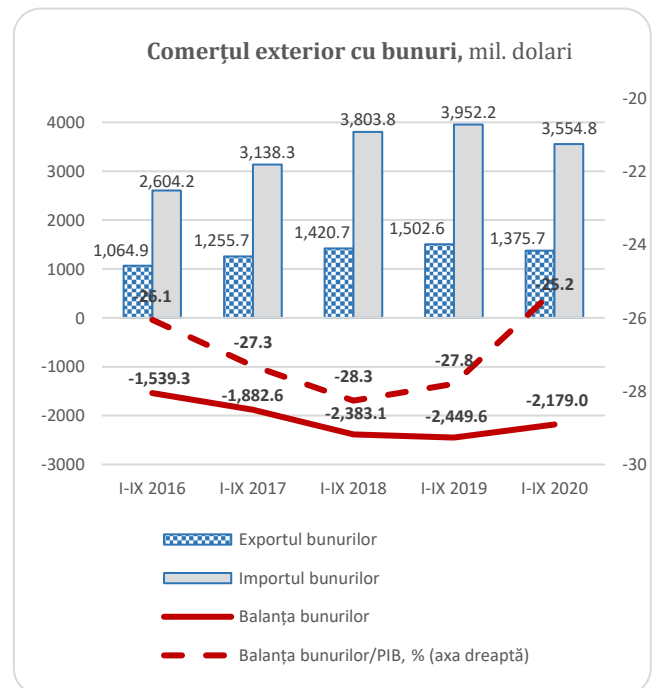
Sursă: Banca Națională a Moldovei

Exporturile de bunuri au constituit 1375,7 mil. Dolari (-8,4%), determinate în general de:

- ↓ scăderea cererii externe în țările partenere afectate de COVID-19;
- ↓ restrângerea activității ZEL urmare măsurilor de protecție a sănătății și de prevenire a răspândirii infecției de coronavirus;
- ↓ condițiile climaterice nefavorabile și diminuarea suprafețelor însămânțate care au condiționat reducerea roadei la grâu, mere, struguri și la alte culturi agricole destinate exportului;
- ↑ majorarea prețurilor internaționale la bunurile exportate.

Importurile de bunuri au constituit 3554,7 mil. dolari (-10,1%), determinate de:

- ↓ cererea internă pentru bunurile importate;
- ↓ micșorarea prețurilor internaționale la bunurile importate, în special la produsele minerale.

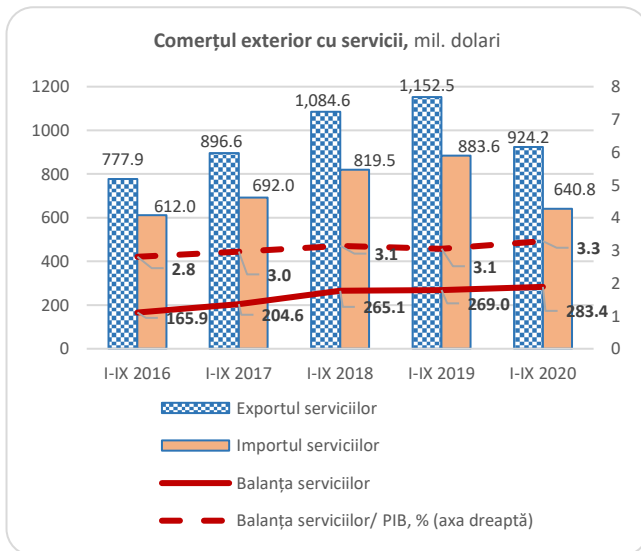

Sursă: Banca Națională a Moldovei

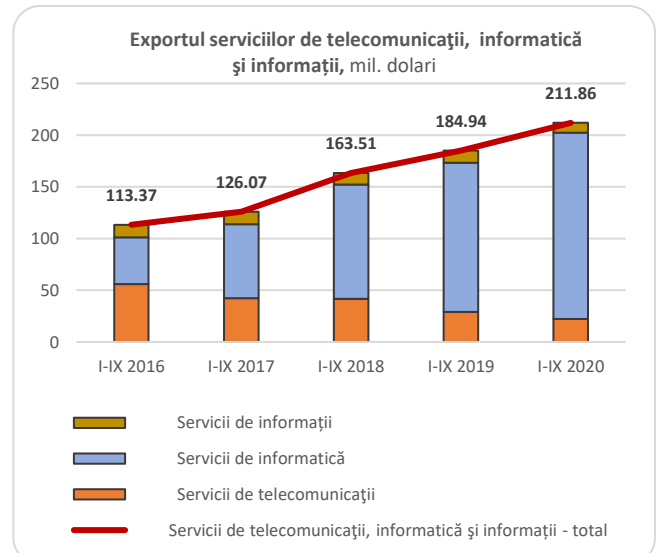
Exportul serviciilor s-a micșorat cu 19,8%, în general, datorită descreșterii serviciilor de transport (-40%), serviciilor de prelucrare a materiei prime (-17,9%) și de călătorii (-23,2%).

Concomitent, serviciile de telecomunicații, informatică și informații au înregistrat o creștere de 14,6%, datorită serviciilor de informatică (+24,9%). De asemenea, creșteri au fost înregistrate la serviciile de cercetare și dezvoltare (+9,6%) și de construcții (+2,8%).

Importul serviciilor s-a micșorat cu 27,5%. În cadrul acestora s-au diminuat importurile serviciilor de transport (-30,1%), călătorii (-28,9%). Totodată, au crescut serviciile de construcții cu 30%.

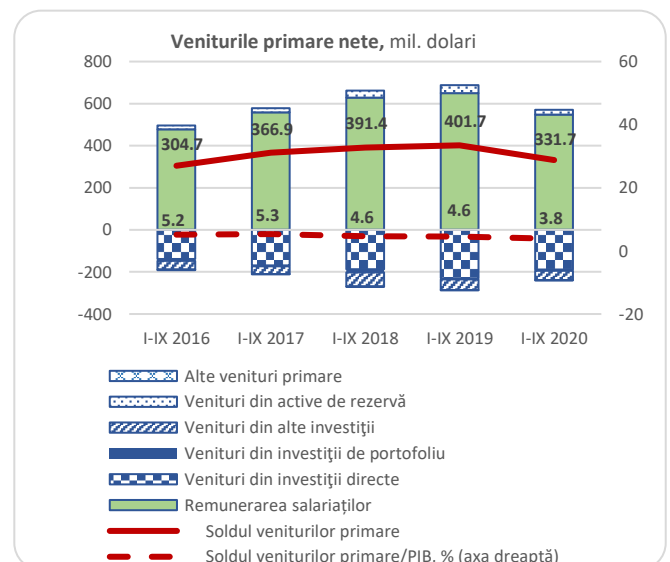
Sursă: Banca Națională a Moldovei

Sursă: Banca Națională a Moldovei

Soldul pozitiv al balanței **veniturilor primare** s-a micșorat cu 17,4% comparativ cu 9 luni 2019 datorită reducerii intrărilor veniturilor aferente remunerării salariaților cu 13,8%.

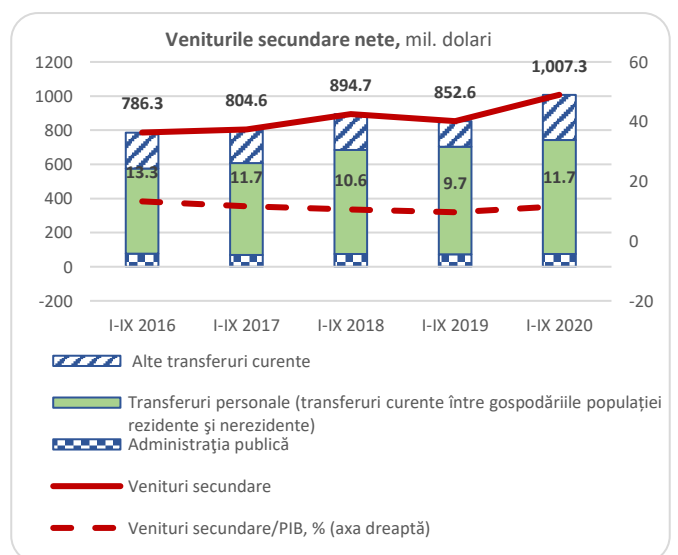
De asemenea, s-au diminuat substanțial plățile sub formă de dividende achitate investitorilor străini cu 16,1%.

Sursă: Banca Națională a Moldovei

Veniturile secundare nete au înregistrat un excedent în valoare de 1007,3 mil. dolari, (+18,1%).

Această situație s-a datorat creșterii volumului asistenței tehnice și granturilor, primite de toate sectoarele în cadrul cooperării internaționale, în valoare de 100 mil. dolari (+17,2%) și transferurilor personale primite din exterior în mărime de 750 mil. dolari (+7,2%).

Sursă: Banca Națională a Moldovei

Contul de capital a înregistrat un sold negativ de 41,1 mil. dolari (+4,1%), ceea ce reprezintă ieșiri de capital.

Valoarea granturilor aferente proiectelor investiționale primite din exterior de administrația publică a constituit 8,4 mil. dolari (-28,9%), în timp ce ieșirile nete înregistrate la sectorul privat au însumat 49,5 mil. dolari (-3,5%).

În ianuarie-septembrie 2020 **soldul contului curent și de capital** a înregistrat un **necesar de finanțare de 597,7 mil. dolari**, ceea ce constituie 6,9% în raport cu PIB.

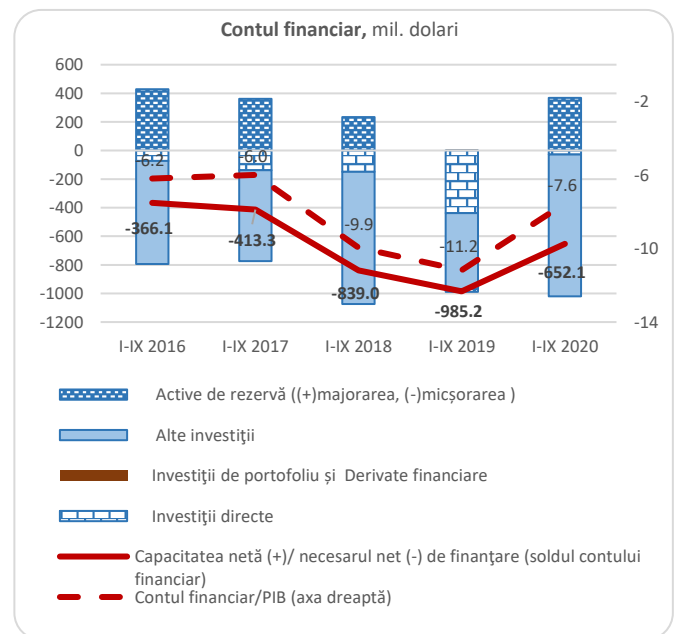
Contul financiar

Contul financiar a înregistrat intrări nete de capital, necesare pentru finanțarea deficitului contului curent, în mărime de 652,1 mil.dolari. Acumularea netă a pasivelor a însumat 474,4 mil. dolari, în timp ce activele financiare nete s-au micșorat cu 177,7 mil. dolari.

Activele sub formă de numerar și depozite au înregistrat scăderi considerabile, fiind o sursă principală de finanțare a deficitului contului curent. De asemenea, la finanțarea deficitului de cont curent au contribuit într-o mare măsură împrumuturile externe.

Principalele componente ale contului financiar:

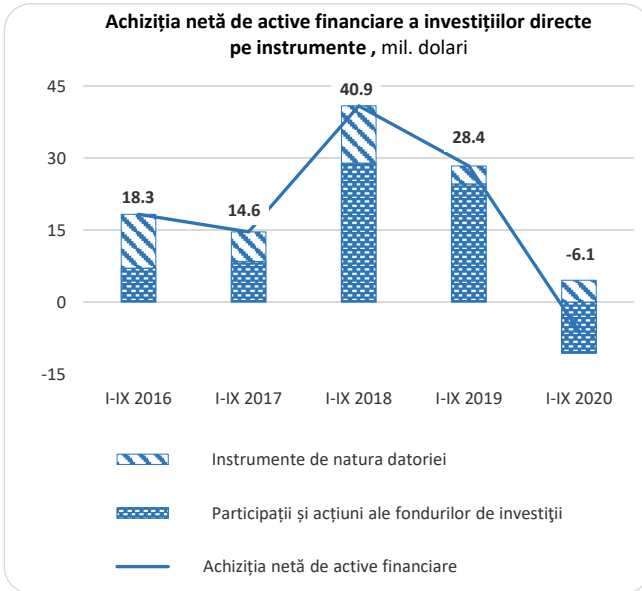
- Investiții străine directe: -28,8 mil. dolari (de 15,2 ori mai puțin comparativ cu 9 luni 2019)
- Investiții de portofoliu: 0,7 mil. dolari (de 6,2 ori mai puțin)
- Derivate financiare: -0,3 mil. dolari (comparativ cu 0,2 mil. dolari în 9 luni 2019))
- Alte investiții: -991,6 mil. dolari (de 1,9 ori mai mult)
- Active de rezervă: 367,9 mil. dolari (comparativ cu -22,1 mil. dolari în 9 luni 2019)

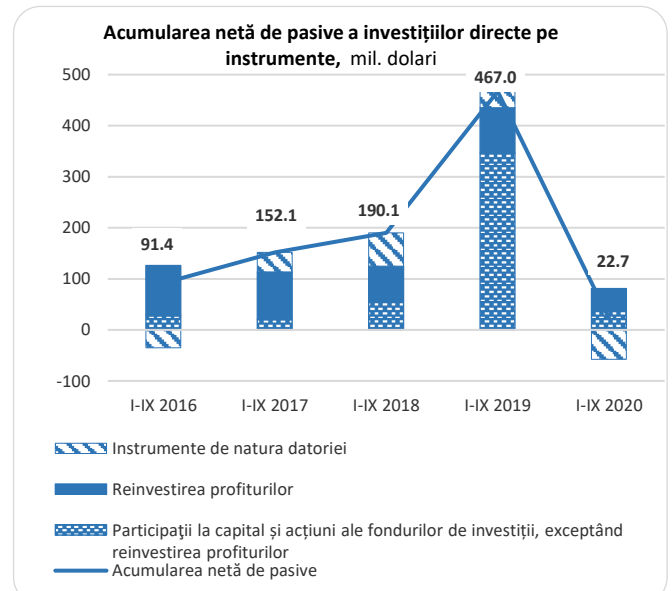
Notă: (+) ieșiri nete de capital, (-) intrări nete de capital
Sursă: Banca Națională a Moldovei

Intrările capitalului sub formă de investiții străine directe au înregistrat cea mai mică valoare în ultimii 12 ani.

Investițiile directe au înregistrat intrări nete în valoare de 28,8 mil. dolari (de 15,2 ori mai puțin față de ianuarie-septembrie 2019), ca urmare a creșterii nete de pasive cu 22,7 mil. dolari, în timp ce activele nete s-au micșorat cu 6,1 mil. dolari.

Sursă: Banca Națională a Moldovei

Sursă: Banca Națională a Moldovei

Activele oficiale de rezervă s-au majorat pe parcursul primelor 9 luni 2020 cu 367,9 mil. dolari, astfel contribuind pozitiv la modificarea totală a activelor țării.

4.2. Comerț exterior

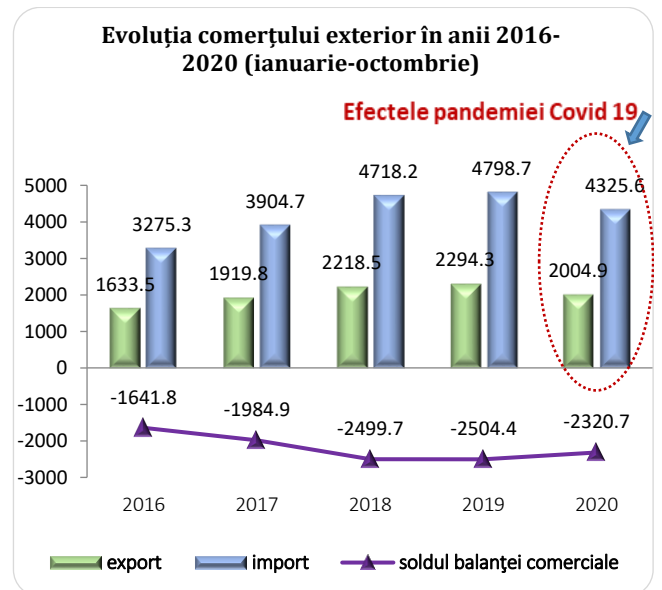
Valoarea totală a comerțului internațional al RM în 10 luni 2020, a fost de 6330,5 mil. dolari, în scădere cu 10,7% față de 10 luni 2019, exportul înregistrând o scădere cu 289,2 mil. dolari (-12,6%), iar importul o scădere cu 472,4 mil. dolari (-9,9%). În aceste condiții, deficitul balanței comerciale a scăzut cu 7,3%, de la nivelul de -2503,9 mil. dolari (10 luni 2019) la -2320,7 mil. dolari (10 luni 2020).

În luna octombrie 2020 față de octombrie 2019 au scăzut:

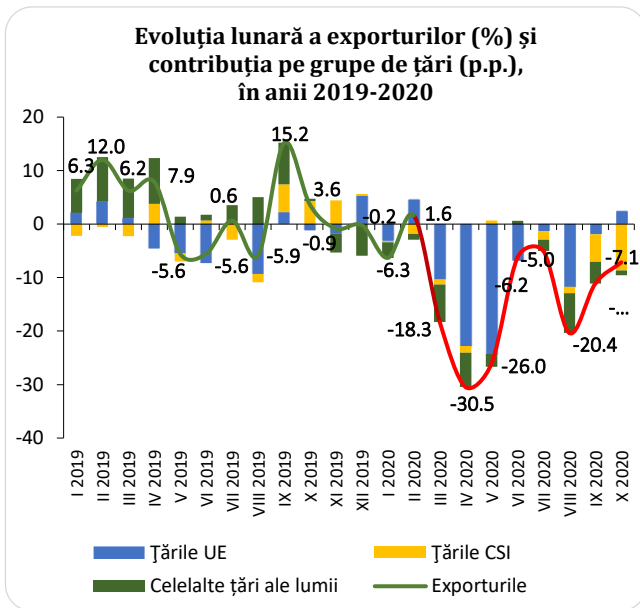
- ↓ ● exporturile - cu 7,1%
- ↓ ● importurile - cu 6,0%

Comparativ cu luna precedentă (septembrie):

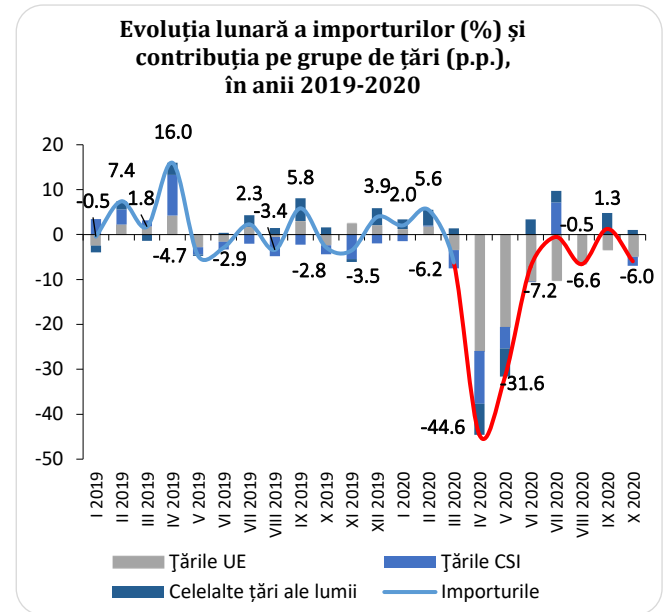
- ↑ ● exporturile - s-au majorat cu 17,5%
- ↓ ● importurile - s-au diminuat cu 2,9%

Sursă: Biroul Național de Statistică

Sursă: Biroul Național de Statistică

Sursă: Biroul Național de Statistică

Factorii de influență:

- consecințele pandemiei Covid-19;
- reducerea cererii externe din partea principalilor parteneri comerciali (România, Italia, Germania, Federația Rusă, Turcia etc.);
- diminuarea consumului, ca urmare a reducerii necesarului de materie primă în sectoarele productive ale economiei;
- deficitul de producție agricolă ca rezultat al condițiilor meteorologice nefavorabile din anul 2020;
- diminuarea prețurilor externe.

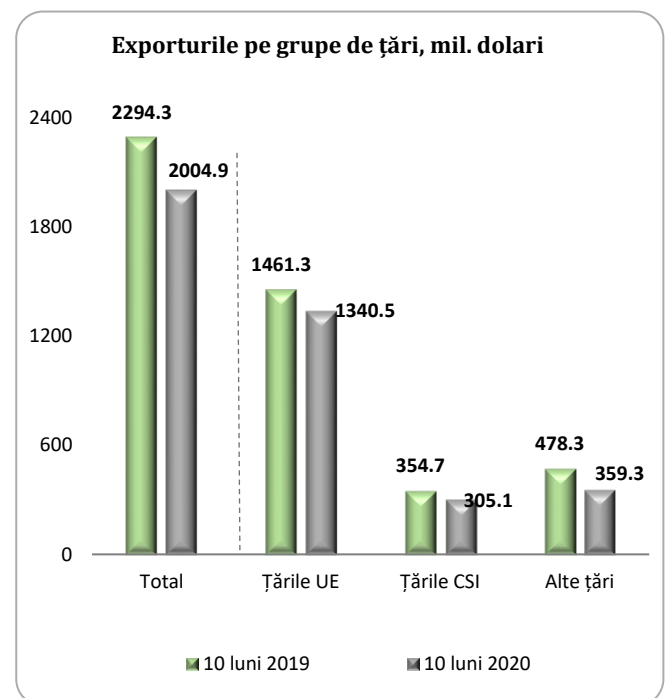
EXPORT

S-au diminuat exporturile spre toate grupele de țări:

Principala destinație a exporturilor RM rămân țările Uniunii Europene, cu o pondere de 66,9% în total export. Livrările de mărfuri către această grupă de state au înregistrat o scădere de 8,3% și au contribuit negativ la dinamica exporturilor cu 5,3 p.p. S-au diminuat exporturile de: *Mașini și aparate, echipamente electrice* – cu circa 20%, *Materiale textile și articole din acestea* – cu circa 18%, *Produse ale regnului vegetal* cu circa 12% etc. Concomitent, s-a majorat exportul de *Grăsimi de origine vegetală sau animală* - cu 36%, *Produse ale industrie alimentare, băuturi, tutun* – cu circa 23% etc.

Tărilor CSI – pondere de 15,2%, în diminuare cu 14,0%. Au scăzut exporturile de *Produse chimice* – de circa 2 ori, *Produse ale industriei alimentare, băuturi, tutun* – cu circa 21%, *Materiale textile* – cu circa 9% etc.

Celelalte țări ale lumii – pondere de 17,9%, s-au diminuat cu 24,9%. S-au diminuat exportul de *Produse ale regnului vegetal* de circa 2 ori, *Produse ale industriei alimentare, băuturi, tutun* – cu circa 14%, *Materiale textile* – cu 1,2% etc.

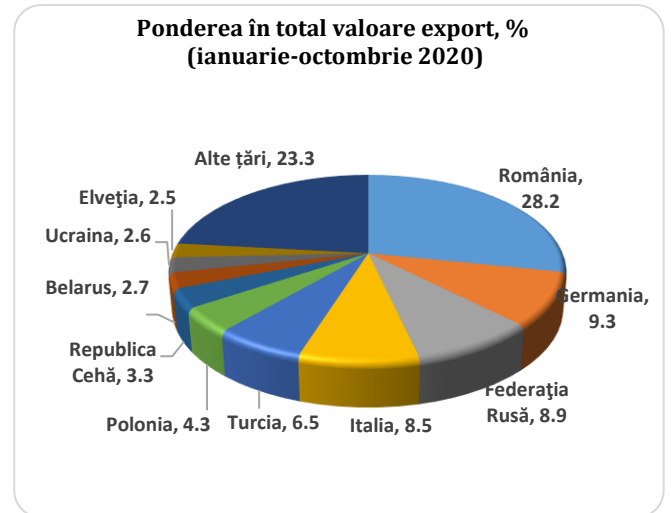

Sursă: Biroul Național de Statistică

Top 10 țări - principali parteneri comerciali ai RM au absorbit circa 67 % din exporturi

Exporturile spre România s-au diminuat cu circa 12%. Cu o pondere de 28,2% în total exporturi, au influențat negativ creșterea exporturilor cu 3,3 p.p. Au scăzut livrările spre Italia – cu circa 25%, Turcia – cu circa 18%, Federația Rusă – cu circa 12%, Germania – cu circa 9% etc.

În același timp, au crescut livrările spre Ungaria – de 2,5 ori, Olanda – de 1,6 ori, Republica Cehă – cu circa 33% etc.

Sursă: Biroul Național de Statistică

Exportul pe grupe de mărfuri:

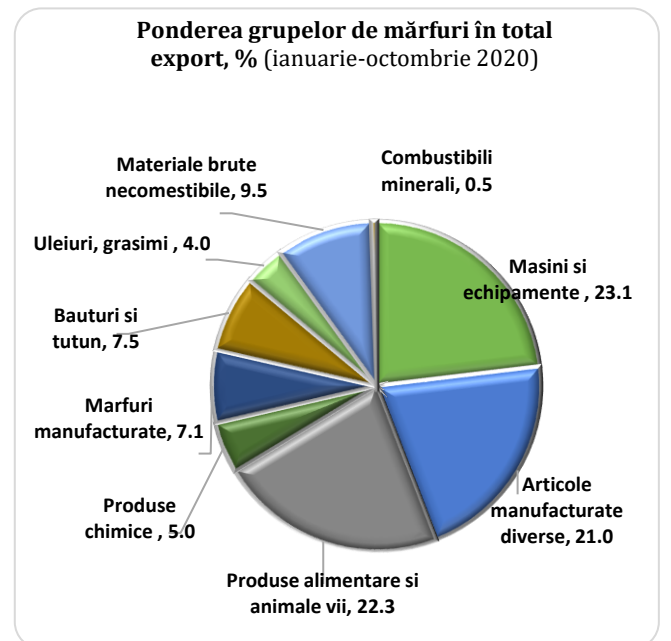
Analiza exporturilor pe grupe de mărfuri pune în evidență faptul că majoritatea principalelor grupe de mărfuri au înregistrat scăderi ale livrărilor pe piața internațională și, în funcție de ponderea deținută în total export, acestea au influențat amplitudinea trendului descendent al exportului realizat în 10 luni 2020, comparativ cu 10 luni ale anului anterior.

Astfel, comparativ cu 10 luni 2019 s-au diminuat ponderea grupelor de mărfuri:

- *materiale brute necomestibile (-1,1 p.p.)*
- ↓ • *mașini și echipamente (-0,9 p.p.)*
- *articole manufacturate diverse (-0,3 p.p.)*

Grupele de mărfuri, ponderea cărora s-a majorat:

- ↑ • *uleiuri, grăsimi (+1,9 p.p.)*
- *mărfuri manufacturate (+0,7 p.p.)*

Sursă: Biroul Național de Statistică

Grupele de mărfuri care au influențat negativ exporturile:

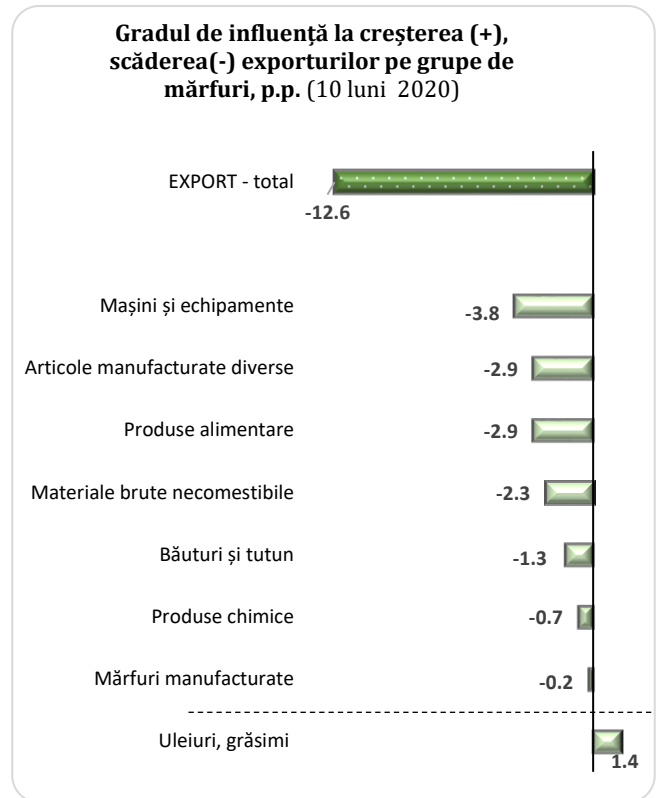
- **mașini și echipamente** (subgrupul: *Mașini și aparate electrice*, au scăzut cu 20,5%, urmare scăderii volumului de producere cu circa 38%)
- **articole manufacturate diverse** (*Îmbrăcăminte și accesorii* – o scădere de 15,6%, cauzată de micșorarea cu circa 8% a volumului de producție fabricată, precum și scăderii cererii externe, urmare restricțiilor legate de pandemia COVID-19; *Mobilă și părțile ei* – cu 9,6%, *Încălțăminte* – cu 5,4%)
- **materiale brute necomestibile** (*Semințe și fructe oleaginoase*, în scădere cu circa 26,7%, producția fiind afectată de seceta din vara anului 2020).
- **băuturi și tutun** (*băuturi* - în scădere cu 10,2%, volumul fabricării acestora s-a diminuat cu circa 7%, *tutun* – o diminuare de circa 2,8 ori, condițiile climatice nefavorabile din vara anului 2020 au afectat roada acestei culturi).

O singură grupă de mărfuri a contribuit pozitiv la creșterea exporturilor:

- **uleiuri, grăsimi** (inclusiv: *Grăsimi și uleiuri vegetale fixate, brute, rafinate* au crescut de circa 1,7 ori).

Exporturile de mărfuri autohtone – 76,7% din total exporturi, în scădere cu 5,7%.

Reexporturile de mărfuri străine – 23,3% din valoarea exporturilor, cu 29,6% mai puțin

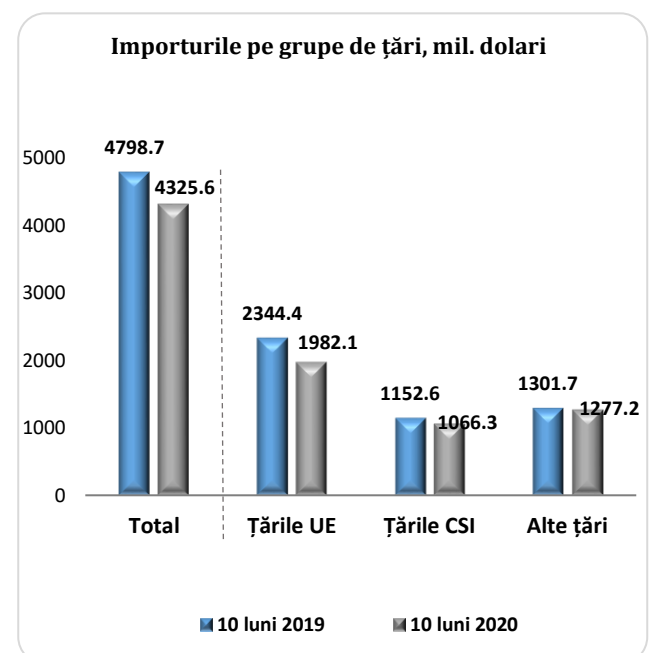
Sursă: Biroul Național de Statistică

S-au diminuat importurile din toate grupele de țări:

Țările UE – cu o pondere de 45,8% în total import, au înregistrat o scădere de 15,5% și au contribuit negativ la dinamica importurilor cu 7,6 p.p. S-au diminuat importurile de *Produse minerale* - de circa 1,7 ori, *Vehicule, aparate de zbor, instalații plutitoare* – cu circa 17%, *Mașini și aparate, echipamente electrice* – cu 11%, *Produse chimice* – cu circa 10% etc. Importul de *Produse ale regnului vegetal* și de *Produse alimentare* s-a majorat cu circa 15% și circa 2%, respectiv.

Țările CSI – pondere de 24,7%, în diminuare cu 7,5%. Au scăzut importurile de *Produse minerale* cu circa 29%, *Produse ale industriei chimice* – cu 13%, *Produse ale industriei alimentare; băuturi, tutun* – cu 2,1%, *Metale comune* – cu 10% etc. Totodată, a crescut importul de *Vehicule, aparate de zbor, instalații plutitoare* de circa 2 ori

IMPORT

Sursă: Biroul Național de Statistică

Celelalte țări ale lumii – pondere de 28,9%, s-au diminuat cu 1,9%. S-a micșorat importul de *Materiale textile* - cu circa 4%, *Vehicule, aparate de zbor, instalații plutitoare* – cu circa 10% etc. Totodată, circa 50% din grupele de mărfuri au înregistrat creșteri ale valorii importurilor

Circa 75% de mărfuri au fost importate din top 10 țări - principali parteneri comerciali ai RM

Practic, din toate țările top 10, importurile au scăzut, excepție livrările din Polonia și China, care au înregistrat o majorare de 6,6% și, respectiv, 3,1%.

România rămâne în continuare unul din principalii parteneri comerciali în derularea importurilor. În perioada de analiză importurile din aceasta țară s-au diminuat cu circa 27%. Cu o pondere de circa 12% în total importuri, au influențat negativ creșterea importurilor cu circa 4 p.p.

Au scăzut importurile din Italia – cu circa 18%, Federația Rusă – cu circa 14%, Germania și Ucraina – cu circa 9%, Turcia – cu 6% etc.

Importul pe grupe de mărfuri:

Majoritatea principalelor grupe de mărfuri au înregistrat scăderi ale livrărilor pe piața internă și, în funcție de ponderea deținută în total import, acestea au influențat trendul descendent al importului realizat în 10 luni 2020, comparativ cu 10 luni 2019.

Comparativ cu 10 luni 2019 s-a diminuat ponderea grupelor de mărfuri în total import:

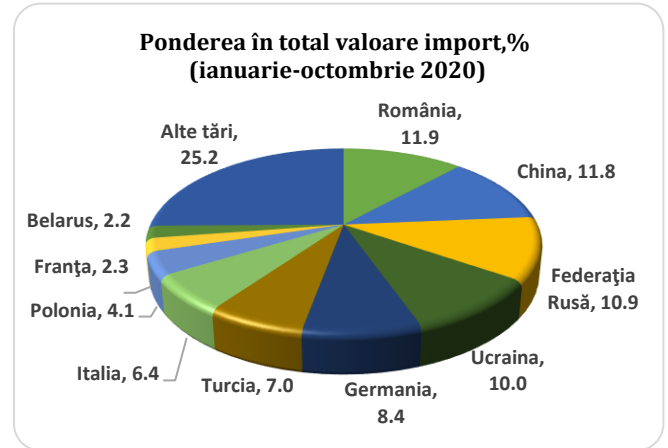
- ↓ • *combustibili minerali* (-4.7 p.p.)
- *băuturi și tutun* (-0,2 p.p.)

Grupele de mărfuri, ponderea cărora s-a majorat față de 10 luni 2019:

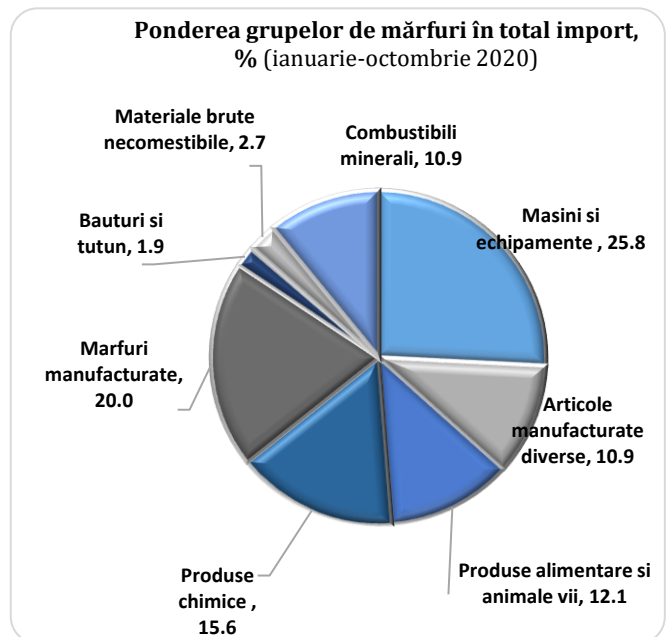
- *produse alimentare și animale vii* (+2,0 p.p.)
- ↑ • *mașini și echipamente* (+1.6 p.p.)
- *produse chimice* (+0,9 p.p.)

Circa 88% din grupele de mărfuri au influențat negativ importurile:

- *combustibili minerali* (subgrupele: *Petrol, produse petroliere*, s-au diminuat cu circa 37%; *Gaz și produse industriale obținute din gaz*, în scădere cu 31%, urmare scăderii volumului fizic precum și prețurilor de import);

Sursă: Biroul Național de Statistică

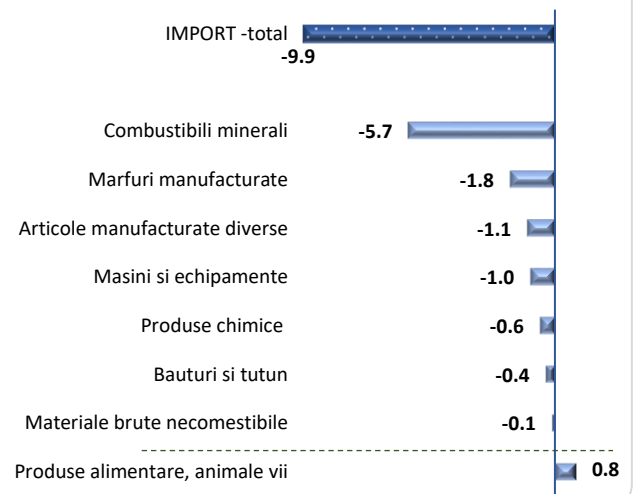
Sursă: Biroul Național de Statistică

- **mărfuri manufacturate** (*Fire, țesături, articole textile*, în scădere cu 7,5%, *Metale neferoase*, o diminuare de 34%;
- **mașini și echipamente** (*Mașini și aparate electrice*, în scădere cu 9,5%, *Vehicule rutiere* – mai puțin cu circa 15%, *Masini și aparate specializate pentru industriile specifice* – sau micșorat cu circa 20%.

O singură grupă de mărfuri Produse alimentare și animale vii a contribuit pozitiv la creșterea importurilor, inclusiv:

- **Produse lactate și ouă de păsări** – a crescut cu 20,6%; **Cereale și preparate pe bază de cereale** – o majorare cu 19,5%, necesară pentru completarea rezervelor, **Hrană destinată animalelor** – cu 24% mai mult (seceta din vară a afectat culturile furagere).

Gradul de influență la creșterea (+), scăderea (-) importurilor pe grupe de mărfuri, p.p. (10 luni 2020)

Sursă: Biroul Național de Statistică

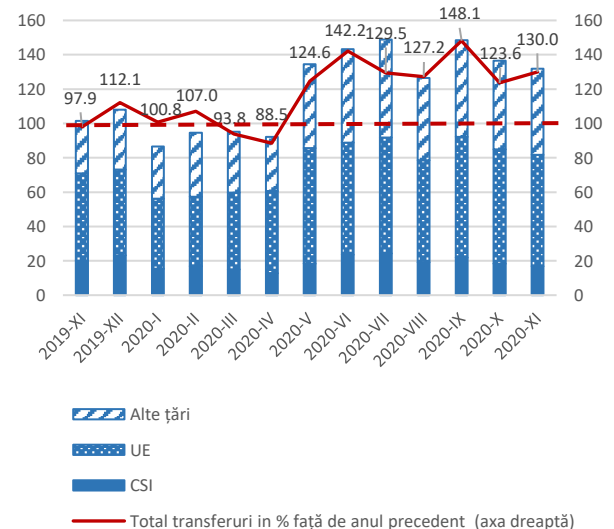
4.3. Transferurile de mijloace bănești din străinătate efectuate de persoanele fizice ale Republicii Moldova

În ianuarie-noiembrie 2020 volumul total al transferurilor bănești din străinătate efectuate prin băncile din Republica Moldova de către persoanele fizice a înregistrat o creștere cu 20,1% comparativ cu perioada similară a anului 2019 și a însumat 1338,4 mil. dolari SUA. Însă, această creștere are la bază efectul statistic, căci a fost condiționată de reducerea posibilităților de a transmite bani prin căile neoficiale din cauza răspândirii pandemiei COVID-19.

Factorii de influență asupra volumului transferurilor de mijloace bănești din străinătate:

- ↓ stagnarea economiei Federației Ruse;
- ↓↑ răspândirea pandemiei COVID-19;
- ↑ necesarul de forță de muncă în Germania;
- ↑ efect statistic: baza de comparație joasă.

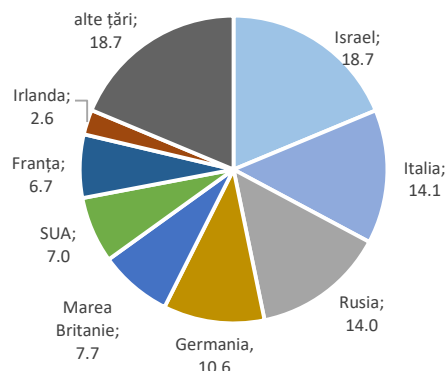
Transferurile de mijloace bănești din străinătate efectuate de persoane fizice prin băncile din Republica Moldova, pe zone geografice (mil. dolari)

Sursă: Banca Națională a Moldovei

În structura geografică a remitențelor, predomină transferurile din Israel, Italia, Federația Rusă și Germania. Acestor 4 țări le revin circa 57,4% din volumul total al transferurilor.

Structura geografică a transferurilor de mijloace bănești din străinătate în favoarea persoanelor fizice în ianuarie-noiembrie 2020, %

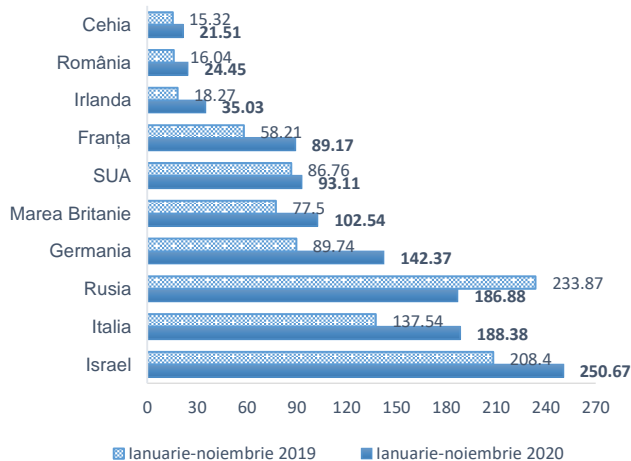

Sursă: Banca Națională a Moldovei

Totodată, ponderea transferurilor din Federația Rusă continuă să se diminueze, atingând la 14%, față de 21% în ianuarie-noiembrie 2019. Transferurile din Federația Rusă s-au micșorat cu 20,1% față de 11 luni ale anului 2019. În același timp, transferurile din Germania au crescut de 1,6 ori, din România și Franța – de câte 1,5 ori, Italia - cu 37%, Marea Britanie – cu 32,3%, Turcia – cu 31% etc.

Această situație se explică, pe de o parte, prin stagnarea economică a Rusiei iar, pe de altă parte, prin orientarea muncitorilor spre statele din Uniunea Europeană și Israel, având acces mai liber pe piețele muncii ale acestor țări.

Primele 10 țări după proveniența transferurilor de mijloace bănești din străinătate în favoarea persoanelor fizice, mil. dolari SUA

Sursă: Banca Națională a Moldovei

Secția modelare și prognozare economică

0 22 250 - 632
0 22 250 - 626
0 22 250 - 627